

2021 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ PROJEKTŲ APŽVALGA

TURINYS

I. EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJUS	2
II. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI.....	2
1. FISKALINĖ POLITIKA.....	5
2. VIDUTINIO LAIKOTARPIO VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSŲ PROJEKCIJOS	7
3. 2021 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ RODIKLIŲ PERKLASIFIKAVIMAI	11
4. VIDUTINIŲ LAIKOTARPIŲ NUMATOMOS FISKALINĖS RIZIKOS SĄRAŠAS IR PROJEKCIJŲ JAUTRUMO ANALIZĖ	11
5. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSŲ ILGALAIKIO TVARUMO PERSPEKTYVOS	13
6. EUROPOS KOMISIJOS PARENGTŲ LIETUVOS MAKROEKONOMINIŲ IR FISKALINIŲ RODIKLIŲ PROGNOZIŲ IR FINANSŲ MINISTERIJOS PARENGTO EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJAUS BEI VIDUTINIO LAIKOTARPIO FISKALINIŲ RODIKLIŲ PROJEKCIJŲ PALYGINIMAS	14
III. 2021–2023 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ KONSOLIDUOTOS VISUMOS PLANUOJAMI RODIKLIAI.....	5
1. PLANUOJAMI PAGRINDINIAI RODIKLIAI.....	15
2. POKYČIAI DĖL NAUJŲ EKONOMIKOS POLITIKOS PRIORITETŲ	15
IV. VALSTYBĖS BIUDŽETO PAJAMOS	16
1. PAJAMOS IŠ PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO	16
2. PAJAMOS IŠ GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO	17
3. PAJAMOS IŠ AKCIZŲ	18
4. PAJAMOS IŠ PELNO MOKESČIO	19
5. PAJAMŲ NETEKIMAI DĖL TAIKOMŲ LENGVATŲ	19
V. VALSTYBĖS BIUDŽETO ASIGNAVIMAI	22
1. PAGRINDINIAI PRINCIPAI, RENGIANČI 2021 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO PROJEKTĄ	22
2. 2021 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO PROJEKTE PLANUOJAMI ASIGNAVIMAI.....	22
3. VALSTYBĖS INVESTICIJŲ 2021–2023 METŲ PROGRAMA.....	23
4. ES, KITOS TARPTAUTINĖS FINANSINĖS PARAMOS LĖŠOS BIUDŽETE	23
5. LĖŠOS, PLANUOJAMOS PERKELTI IŠ KITŲ BIUDŽETINIŲ METŲ PAGAL BIUDŽETO SANDAROS ĮSTATYMO NUOSTATAS	31
VI. SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ PROJEKTAS	31

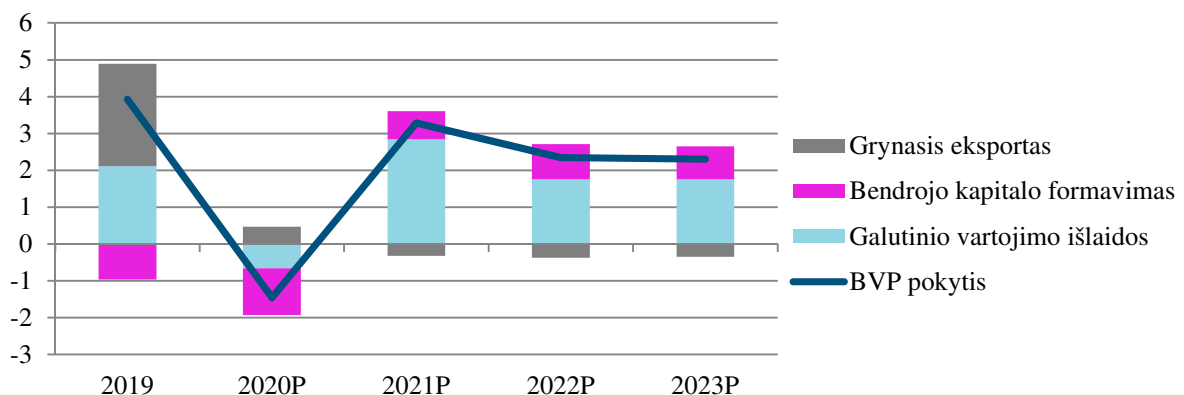
I. Ekonominės raidos scenarijus

Nuo 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniam įstatymui (toliau – Konstitucinis įstatymas), išvadą dėl ekonominės raidos scenarijaus turi pateikti nepriklausoma biudžeto politikos kontrolės institucija, kurios funkcijas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. lapkričio 14 d. nutarimu Nr. XII-592 ir Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymu, pavesta atlikti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei. Valstybės kontrolės 2020 m. rugsėjo 23 d. išvadoje Nr. BPE-7 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo“¹ teigiama, kad „Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengtas ekonominės raidos scenarijus yra nulemtas įvadytų prielaidų ir yra pagrįstas esamais statistiniais duomenimis. Fiskalinė institucija tvirtina 2020 m. rugsėjo 14 d. Finansų ministerijos paskelbtą 2020–2023 m. ekonominės raidos scenarijų, kuris yra tinkamas valdžios sektoriui priskiriamiems biudžetams rengti“.

Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojantis iki 2020 m. rugpjūčio 31 d. paskelbtais statistiniais duomenimis ir iki 2020 m. rugpjūčio 15 d. gauta informacija, kurią pateikė institucijos, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimu Nr. 369. Taip pat naudotasi Europos Komisijos ir Tarptautinio valiutos fondo viešai skelbiamomis atitinkamomis techninėmis prielaidomis dėl išorinės aplinkos (prekybos partnerių raida, naftos kainos, euro ir JAV dolerio kursas).

Ekonominės raidos scenarijuje numatoma, kad Lietuvos ekonomika dėl su COVID-19 viruso krize susijusio šoko 2020 metais susitrauks 1,5 procento. Ateinančiais metais bendrasis vidaus produktas (BVP) galėtų augti 3,3 procento, o 2022–2023 metais – vidutiniškai po 2,3 procento.

1 paveikslas. BVP pokytis (proc.) ir jo sudedamųjų dalių kontribucijos (proc. punktai)

Šaltiniai: Finansų ministerija, Statistikos departamentas
P – projekcija

Šiomet nedarbo lygis išaugs iki 8,8 procento, o užimtų gyventojų skaičius sumažės 1,9 procento. Švelninantį poveikį darbo vietų skaičiaus pokyčiui ir užimtumui turi Vyriausybės subsidijos įmonėms už prastovas ir parama savarankiškai dirbantiems bei įmonių gebėjimas prisitaikyti vykdyti veiklą neįprastomis pandemijos sąlygomis. 2021 metais, atsigaunant ekonominiam aktyvumui ir išaugus darbo jėgos paklausai, nedarbo lygis sumažės iki 7,9 procento (vėlesniais vidutinio laikotarpio metais nedarbo lygis mažės lėčiau ir vidutinio laikotarpio pabaigoje sudarys 6,6 procento).

Pandemijos sukeltas poveikis darbo rinkai prislopins darbo užmokesčio augimo tempą. Šiomet darbo užmokestis labiausiai augs viešajame sektoriuje. Privačiajame sektoriuje daliai įmonių dėl pasiūlos ir paklausos sumažėjimo, skelbtų prastovų, atlyginimai augs lėčiau. Numatoma, kad vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje augs 6,5 procento, o

¹ https://www.vkontrole.lt/auditas_isvados.aspx?tipas=28.

2021 metais augimo tempas sulėtės iki 3,3 procento. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais, mažėjant nedarbo lygiui ir stiprėjant darbo jėgos paklausai, darbo užmokesčio augimo tempas šalyje palaipsniui spartės ir laikotarpio pabaigoje priartės prie 5 procentų.

Infliacijos tempas antroje 2020 metų pusėje turėtų išlikti sulėtėjęs dėl mažesnių naftos ir kitų energinių prekių bei palankesnių maisto produktų kainų. Numatoma, kad vidutinė metinė infliacija šalyje 2020 metais sumažės iki 0,9 procento. 2021 metais energijos prekių kainų mažėjimo nenumatoma, todėl infliacijos tempas paspartės iki 1,8 procento, o vidutinio laikotarpio pabaigoje – iki 2 procentų.

Namų ūkių vartojimą šiemet skatins Vyriausybės priemonės, palaikančios gyventojų pajamas. Tačiau neaiški tolimesnė pandemijos raida gali daryti neigiamą įtaką gyventojų apsisprendimui įsigyti prekes ir paslaugas. Numatoma, kad namų ūkių vartojimo išlaidos šiais metais smuks 3 procentais, o 2021–2023 m. galėtų augti vidutiniškai po 2,8 procento kasmet.

Tiek Lietuvoje, tiek išorės aplinkoje, vyraujant neapibrėžtumui dėl pandemijos raidos, artimiausiu metu mažai tikėtinas ryškesnis investicinio proceso paspartėjimas privačiame sektoriuje. Privataus sektoriaus polinkiui investuoti sumažėjus, investicinį procesą šalyje palaikys ES fondų lėšomis įgyvendinamų projektų paspartinimas ir Ateities ekonomikos DNR plano priemonių įgyvendinimas. Numatoma, kad išlaidos bendrojo pagrindinio kapitalo formavimui 2020 m. sumažės 6 procentais, 2021–2023 m. galėtų augti vidutiniškai 3,7 procento per metus.

Prasta padėtis užsienio prekybos rinkose lems Lietuvos prekių ir paslaugų eksporto mažėjimą – šiais metais eksportas gali sumažėti 7,2 procento. Remiantis prielaidomis dėl užsienio paklausos atsigavimo 2021 metais tikėtinas prekių ir paslaugų eksporto augimas (7,9 procento). Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais prekių ir paslaugų eksportas vidutiniškai galėtų augti apie 5 procentais per metus.

Dėl pandemijos išaugęs neapibrėžtumas, rizika dėl įtampos atsinaujinimo pasaulinėje prekyboje, didelis neužtikrintumas dėl globalios ekonomikos atsigavimo ir sustiprėjusios geopolitinės įtampos – esminiai rizikos veiksniai, dėl kurių šiame scenarijuje numatytų pagrindinių rodiklių įverčiai gali keistis.

1 lentelė. Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai

Rodiklio pavadinimas	ESS 2010 kodas	2019	2020	2021	2022	2023
1. Bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) palyginamosiomis kainomis pokytis, procentais	B1* _g	3,9	-1,5	3,3	2,3	2,3
2. BVP palyginamosiomis kainomis, mln. Eur	B1* _g	42981,3	42355,2	43747,1	44772,5	45805,3
3. BVP to meto kainomis pokytis, procentais	B1* _g	7,0	-0,6	5,2	4,4	4,4
4. BVP to meto kainomis, mln. Eur	B1* _g	48432,8	48165,5	50656,7	52884,5	55195,4
5. Darbo našumo (BVP palyginamosiomis kainomis vienam užimtam gyventojui) pokytis, procentais		3,6	0,4	1,9	1,6	2,4
BVP palyginamosiomis kainomis sudedamųjų dalių pokytis, procentais						
6. Namų ūkių vartojimo išlaidos	P.3	3,2	-3,0	2,9	2,8	2,8
7. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	P.3	0,7	6,8	5,8	0,5	0,5
8. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51	7,4	-6,0	3,8	3,6	3,6
9. Prekių ir paslaugų eksportas	P.6	9,6	-7,2	7,9	4,9	4,9
10. Prekių ir paslaugų importas	P.7	6,0	-8,4	9,4	6,0	6,0

Šaltiniai: Finansų ministerija, Statistikos departamentas

2 lentelė. Kainų rodikliai

Rodiklio pavadinimas	2019	2020	2021	2022	2023
	pokytis, procentais				
1. BVP defliatorius	3,0	0,9	1,8	2,0	2,0
2. Namų ūkių vartojimo išlaidų defliatorius	1,9	0,9	1,8	2,0	2,0
3. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidų defliatorius	9,6	5,0	5,0	3,0	3,0
4. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo defliatorius	2,5	1,7	1,7	1,7	1,7
5. Eksporto (prekių ir paslaugų) defliatorius	0,8	-2,5	1,3	1,5	1,5
6. Importo (prekių ir paslaugų) defliatorius	-0,7	-5,6	1,1	1,3	1,3
7. Suderintas vartotojų kainų indeksas (vidutinis metinis)	2,2	0,9	1,8	2,0	2,0

Šaltiniai: Finansų ministerija, Statistikos departamentas, Eurostatas

3 lentelė. Darbo rinkos rodikliai*

Rodiklio pavadinimas	2019	2020	2021	2022	2023
1. Užimtų gyventojų skaičius (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), tūkst. asmenų	1378,4	1352,4	1370,4	1379,9	1378,1
2. Užimtų gyventojų skaičiaus (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį) pokytis, procentais	0,3	-1,9	1,3	0,7	-0,1
3. Nedarbo lygis (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), procentais	6,3	8,8	7,9	7,0	6,6
4. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, Eur	1296,4	1380,7	1426,2	1481,1	1548,2
5. Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, procentais	8,8	6,5	3,3	3,8	4,5
6. Darbo užmokesčio fondas, mln. Eur	17216,9	18034,7	18913,5	19813,6	20723,1
7. Darbo užmokesčio fondo pokytis, procentais	10,9	4,8	4,9	4,8	4,6

* Nuo 2019 m. sausio 1 d. pakeisti darbdavio ir darbuotojo mokamų valstybinio socialinio draudimo įmokų tarifai. Perkėlus 28,9 proc. dydžio socialinio draudimo tarifą darbuotojui bruto darbo užmokestis indeksuotas 1,289 karto.

Šaltiniai: Finansų ministerija, Statistikos departamentas

4 lentelė. Pagrindinės prielaidos

Rodiklio pavadinimas	2019	2020	2021	2022	2023
1. JAV dolerio ir euro keitimo kursas*	1,12	1,11	1,12	1,12	1,12
2. Pasaulio BVP augimas, procentais**	2,9	-4,9	5,4	3,0	3,0
3. Europos Sąjungos BVP augimas, procentais*	1,5	-8,3	5,8	1,5	1,5
4. Pagrindinių eksporto rinkų augimas, procentais	1,4	-7,8	5,3	1,4	1,4
5. Naftos kainos (Brent, JAV doleriais už barelį)*	64,1	41,8	43,1	43,1	43,1

*Techninė prielaida, kurią 2020 m. liepos mėn. viešai paskelbė Europos Komisija

**Techninė prielaida, kurią 2020 m. birželio mėn. viešai paskelbė TVF

Šaltiniai: EK, TVF, FM skaičiavimai

II. Valdžios sektoriaus finansai

1. Fiskalinė politika

Įvertinusi tai, kad ekonominiam šalies gyvybingumui palaikyti ir sveikatos apsaugai bei visuomenės saugumui užtikrinti taikomų priemonių įgyvendinimo išlaidos turės didelį poveikį valdžios sektoriaus finansams, Vyriausybė 2020 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 230 „Dėl įgaliojimų Lietuvos Respublikos finansų ministerijai suteikimo“² įgaliojo Finansų ministeriją inicijuoti išskirtinių aplinkybių nustatymą Lietuvos Respublikoje. Išskirtinės aplinkybės nustatomos ir atšaukiamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo (toliau – Konstitucinis įstatymas) 7 straipsniu. Pagal Konstitucinį įstatymą ir Stabilumo ir augimo pakto reglamentą (EB) Nr. 1466/97 išskirtinės aplinkybės – nepaprastas įvykis, kurio valstybės valdžios institucijos negali kontroliuoti ir kuris daro didelį poveikį valdžios sektoriaus finansinei būklei, arba didelis ekonomikos nuosmukis. 2020 m. kovo 27 d. Biudžeto politikos kontrolės institucija paskelbė išvadą, kad šalyje susidariusi padėtis atitinka neįprasto įvykio sąvokos apibrėžimą³.

2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme 2020 metams nustatyta 0,2 proc. BVP valdžios sektoriaus pertekliaus užduotis. Biudžeto politikos kontrolės institucijos vertinimu ji bus pagrįstai nepasiekta. Nepasiekimą lemia išskirtinės aplinkybės dėl COVID-19 pandemijos sukeltų neigiamų padarinių, kurie pasireiškė ekonomikos smukimu, mokesčių mokėjimo atidėjimu ir didesnėmis nei planuota valdžios sektoriaus išlaidomis įgyvendinant Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso COVID-19 plitimo sukeltų pasekmių mažinimo priemonių planą (toliau – COVID-19 planas), kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 16 d. pasitarime (pasitarimo protokolas Nr. 14), o naujausiai jo redakcijai pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 2 d. pasitarime (pasitarimo protokolas Nr. 39).

Numatoma, kad 2020 metais valdžios sektoriaus deficitas sieks 8,8 proc. BVP. Deficitą iš esmės lemia COVID-19 plano įgyvendinimo kaštai, netektos dėl ekonomikos traukimosi pajamos.

Išliekant dideliu išoriniam neapibrėžtumui, vidiniams demografinių procesų iššūkiams, o ekonomikai augant žemiau potencialo, svarbu pajamų ir išlaidų politikos priemonės kreipti ekonomikos potencialo stiprinimo link, imtis naujų struktūrinių reformų, galinčių prisidėti prie tvarių didesnę pridėtinę vertę kuriančių darbo vietų kūrimo, ekonomikos veikimo modelio keitimo žalumo, palankumo aplinkai ir skaitmenizacijos link. Tvari valdžios sektoriaus finansų padėtis vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu turi išlikti prioritetu.

Atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos keliamus neigiamus padarinius Lietuvos ekonomikai, sveikatos apsaugos sistemai ir socialinei aplinkai, Rekomendaciją Lietuvai⁴, Lietuvos ekonomikos ciklo būklę 2021 metais bus vykdoma ekonomikos atsigavimą palaikanti fiskalinė politika.

Dėl didelio neapibrėžtumo ir rizikų, susijusių su COVID-19 pandemijos raida bei jos poveikio valdžios sektoriaus finansams ir ekonomikai, išskirtinių aplinkybių 2021 metais nenumatoma atšaukti. Taip pat laikoma, kad 2021 metais, kaip ir 2020 metais, tebebus taikoma bendroji ES Stabilumo ir augimo pakto išimtis (toliau – bendroji SAP išimtis)⁵.

² Vyriausybės nutarimas „Dėl įgaliojimų Lietuvos Respublikos finansų ministerijai suteikimo“, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ff7f2311692511eaa38ed97835ec4df6>.

³ Biudžeto politikos kontrolės institucijos išvada, <https://www.vkontrolė.lt/bp/isvada.aspx?id=10366>.

⁴ Rekomendacija Lietuvai - ES Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Lietuvos stabilumo programos

⁵ Europos komisijos laiškas Finansų ministrui dėl Bendrosios SAP išimties taikymo, <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/lt.pdf>

Bendroji SAP išimtis – ES Stabilumo ir augimo pakto lankstumo sąlyga, kurią Europos Komisija taiko dėl COVID-19 pandemijos kilus ES, euro zonos ekonominei krizei, šalims patiriant ekonominį nuosmukį. Lankstumo sąlygai galiojant, struktūrinio valdžios sektoriaus balanso nukrypimas nuo vidutinio laikotarpio tikslo kovos su COVID-19 padariniais ekonomikai, sveikatos apsaugos sistemai ir socialinei aplinkai priemonių apimtimi nelaikomas neatitinkančiu SAP nustatytoms fiskalinės drausmės taisyklėms. Dėl bendrosios SAP išimties taikymo ir nustatytų išskirtinių aplinkybių, rengiant 2021 metų valdžios sektoriui priskiriamus biudžetus netaikomos SAP ir nacionalinės išlaidų augimo ribojimo ir struktūrinio balanso taisyklės.

Kaip numatyta Įstatymo projekto 20 straipsnyje, **2021 metams** planuojamas 5 proc. BVP valdžios sektoriaus deficitas. Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo, Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo ir kitų valdžios sektoriui priskiriami biudžetai atitinka 2021 m. valdžios sektoriaus planuojamą balanso rodiklį.

Valdžios sektoriaus balanso rodiklis nustatytas atsižvelgiant į:

- ✓ Lietuvos ekonomikos ciklo būklę, kuri pagal Finansų ministerijos parengtą⁶ ir Biudžeto politikos kontrolės institucijos patvirtintą ekonominės raidos scenarijų rodo, kad 2021 metais Lietuvos ekonomika augs lėčiau, nei potencialiai galėtų, ir produkcijos atotrūkis nuo potencialo bus neigiamas;

- ✓ 2021 metais numatomą taikyti Bendrąją SAP išimtį ir pagal Konstitucinį įstatymą nustatytas išskirtines aplinkybes, kai nėra taikomos Konstitucinio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje ir 3 straipsnio 3 dalyje nustatytos perteklinio valdžios sektoriaus ir išlaidų ribojimo taisyklės, o struktūrinio postūmio užduotis nenustatoma.

Įvertinus tai, kad išlieka rizika dėl COVID-19 pandemijos raidos ir nėra tikrumo dėl ekonomikos atsigavimo planuojama, kad valdžios sektoriaus išlaidos, palyginti su 2020 metams planuotomis, didės 3 138,4 mln. eurų. Nors 2021 metais neplanuojama tęsti daugumos kovos su pandemijos padariniais greitojo reagavimo – COVID-19 plano – priemonių, neatmestina, kad pandeminei situacijai blogėjant, jų gali prireikti.

Atsižvelgiant į poreikį spręsti COVID-19 pandemijos pasekmių šalinimo, ekonomikos ir socialinių sistemų atsparumo krizėms didinimo, lėtos Lietuvos ekonomikos transformacijos aukštesnės pridėtinės vertės link, socialinės atskirties ir nelygybės, nepakankamos švietimo kokybės, lėto švietimo skaitmenizavimo ir ugdymo netolygumų, prastos Lietuvos gyventojų sveikatos, ekonominių ir socialinių regionuose skirtumų problemas ir iššūkius susijusius su žaliają ir skaitmenine transformacija, planuojama pasinaudoti Europos Sąjungos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (toliau – EGADP⁷) dotacijų dalies lėšomis finansuojant pokyčių šiose srityse įgyvendinimą.

EGADP sudarys Lietuvai galimybes paspartinti reformų ir su jomis susijusių viešųjų investicijų įgyvendinimą, įveikti socialines problemas ir padės užtikrinti, kad šios investicijos ir reformos būtų orientuotos į žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos uždavinių sprendimą, tvarų ekonomikos atsigavimą. Rengiamo EGADP plano priemonės siejamos su Europos semestre nustatytais Lietuvos uždaviniais ir prioritetais, Tarybos rekomendacijų įgyvendinimu, nacionalinėmis reformomis, nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu.

Lietuva reaguodama į COVID-19 keliamą neigiamą poveikį Lietuvos ekonomikai, 2020 metų liepos mėnesį parengė DNR planą, kurio pagrindinis tikslas – siekti sparčių ir efektyvių investicijų į Lietuvos ekonomikos atsigavimą ir augimą, kad Lietuvos ekonomika

⁶ Ekonominės raidos scenarijus, <https://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/ekonominės-raidos-scenarijus>

⁷ Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (angl. *Recovery and Resilience Facility*) – nauja Europos sąjungos dotacijų Europos sąjungos narėms priemonė, pagal kurią Lietuva gali gauti 2,4 mlrd. eurų negrąžintinų dotacijų 2021-2027 metų laikotarpiu

taptų tvari, inovatyvi ir kurtų aukštą pridėtinę vertę. Šioms ilgalaikio poveikio investicijoms iš viso numatoma skirti 6,3 mlrd. eurų. Planas bus įgyvendinamas nuo 2020 m. liepos 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d. Šio plano paskirtis ir investicijų kryptys iš dalies sutampa su EGADP, todėl dalį DNR plano priemonių, kurios atitinka EGADP prioritetus, numatoma finansuoti EGADP lėšomis. Kadangi didžioji dalis šių priemonių jau suplanuotos ir parengtos įgyvendinti, investuoti bus pradėta jau 2021 metais.

Pagrindinės investicijų, planuojamų finansuoti EGADP kryptys: atsinaujinantys energijos ištekliai, energijos efektyvumas, aplinkosauga ir klimato kaita, žiedinė ekonomika, darnus transportas, skaitmeninis junglumas, viešojo administravimo ir paslaugų skaitmeninimas, skaitmeninė ekonomika ir visuomenė, švietimas, inovacijos ir mokslas, sveikata ir mokesčių sistema.

Planuojamų EGADP priemonių įgyvendinimui 2021 metais numatoma 811,1 mln. eurų. Ši suma šioje apžvalgoje pateiktose valdžios sektoriaus finansų projekcijose yra įvertinta kaip 2021 metų pajamos ir, atitinkamai, išlaidos, išlaikant ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų neutralumo biudžeto balansui principą. Dėl to, kad EGADP priemonių įgyvendinimui avansuoti bus skolinamasi, valdžios sektoriaus skola 2021 metais padidės. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais gautos EGADP lėšos turėtų teigiamą poveikį skolos rodikliui.

Neįsiteisėjus EGADP⁸, ES institucijoms patvirtinus tik dalį Lietuvos EGADP plano priemonių kaip atitinkančių EGADP kriterijams, ar Lietuvai nepasiekus užsibrėžtų Lietuvos EGADP priemonių įgyvendinimo rodiklių, gali būti negauta visa ar dalis EGADP dotacijų suma. Dėl to gali blogėti, palyginti su 2021 metams šiuo metu planuojamu, valdžios sektoriaus balansas.

2021 metams planuojamas valdžios sektoriaus deficitas atitinka 4,5 proc. BVP struktūrinį deficitą, kuris bus 3,5 procentinio punkto BVP didesnis nei vidutinio laikotarpio tikslas. Lietuvos 2019–2021 metų vidutinio laikotarpio tikslas yra 1 proc. BVP struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas, nustatytas Seimo 2018 m. kovo 22 d. nutarimu Nr. XIII-1058. Nevertinant COVID-19 plano priemonių poveikio valdžios sektoriaus balansui, 2021 metų struktūrinis deficitas sudarytų 4,3 proc. BVP.

Europos Komisija atliks 2021 m. Lietuvos biudžeto projekto atitikimo Stabilumo ir augimo paktui vertinimą ir jį paskelbs 2020 metų lapkričio mėnesio antrojoje pusėje. Vertinimas bus atliekamas atsižvelgiant į 2021 metams taikoma bendrąją SAP išimtį. Šiam vertinimui Europos Komisija naudoja savo makroekonominės ir fiskalines prognozes, kurios atnaujinamos ir paskelbiamos lapkričio mėnesio pirmąją dekadą.

XVIII Vyriausybei patikslinus Įstatymo projektą, Europos Komisijai bus pateiktas ir atnaujintas 2021 m. Lietuvos biudžeto projektas. Europos Komisija pateiks atnaujinto 2021 m. Lietuvos biudžeto projekto vertinimą.

Atsižvelgiant į tai, kad valdžios sektoriaus skola 2020 metais išaugo prirėkęs finansuoti nenumatytą kovos su neigiamais COVID-19 padariniais sveikatos apsaugai, ekonomikai, socialinei aplinkai priemonių įgyvendinimą, 2021 metų biudžetų projektų visuma lemia deficitinį valdžios sektorių, būtinybę siekti skolos ir valdžios sektoriaus finansų stabilizavimo vidutiniu laikotarpiu, nėra daugiau erdvės 2021 metams priimti papildomų įsipareigojimų, didinančių išlaidas ar (ir) mažinančių pajamas.

2. Vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus finansų projekcijos

Nors tvyro didelis neapibrėžtumas dėl ekonomikos ir COVID-19 pandemijos raidos 2021 ir likusiais vidutinio laikotarpio metais, daroma prielaida, kad 2022 metais bus grįžtama prie fiskalinės drausmės taikymo. Laikoma, kad išskirtinės aplinkybės atšaukiamos ir bendroji

⁸ Įstatymo projekto rengimo metu EGADP nėra galutinai patvirtinta ES teisės aktu.

SAP išimtis nebegalioja nuo 2022 metų. Dėl to 2022-2023 metais valdžios sektoriaus finansų projekcija rodo valdžios sektoriaus deficito mažinimą, o struktūrinio valdžios sektoriaus balanso rodiklis 2023 metais pasiekia -1 proc. BVP ribą. Tokių valdžios sektoriaus finansų valdymo gairių įgyvendinimas sudarytų galimybes stabilizuoti valdžios sektoriaus finansų padėtį, grįžti prie Maastrichto kriterijaus valdžios sektoriaus balansui (-3 proc. BVP) ir vidutinio laikotarpio tikslo laikymosi laikotarpio pabaigoje.

Įstatymo projekto rengimo metu turėtais duomenimis, tam, kad 2023 metais būtų pasiektas -1,6 proc. BVP valdžios sektoriaus balansas, 2023 metais reikalingos pajamų didinimo ir / ar išlaidų mažinimo priemonės už 180 mln. eurų.

Vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus finansų projekcijos (įtraukiant naujas, kartu su Įstatymo projektu planuojamas fiskalinės politikos priemones)

Rodiklio pavadinimas	ESS' 2010 kodas	2020 metai	2021 metai		2022 metai	2023 metai
		BVP procentas*	mln. eurų	BVP procentas*	BVP procentas*	BVP procentas*
Grynasis skolinimas (+) / grynasis skolinimasis (–)						
1. Valdžios sektorius	S.13	-8,8	-2530,4	-5,0	-2,7	-1,5
2. Centrinė valdžia	S.1311	-8,7	-2507,7	-5,0	-2,9	-1,9
3. Krašto valdžia	S.1312	–	–	–	–	–
4. Vietos valdžia	S.1313	-0,1	-10,5	0,0	-0,1	-0,1
5. Socialinės apsaugos fondai	S.1314	0,0	-12,2	0,0	0,2	0,4
Valdžios sektorius						
6. Visos pajamos	OTR	36,3	19132,1	37,8	36,0	35,5
7. Visos išlaidos	OTE	45,2	21662,5	42,8	38,8	37,0
8. Grynasis skolinimas / skolinimasis	B.9	-8,8	-2530,4	-5,0	-2,7	-1,5
9. Palūkanų mokėjimas	D.41	0,6	253	0,5	0,3	0,4
10. Pirminis balansas		-8,2	-2277,8	-4,5	-2,4	-1,2
11. Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės		0,0	3,4	0,0	0,0	0,0
Pajamos						
12. Pajamos iš mokesčių (12 = 12a + 12b + 12c)		20,4	10165,7	20,1	20,7	20,9
12a. Pajamos iš netiesioginių mokesčių	D.2	11,6	5885,2	11,6	11,8	11,7
12b. Pajamos iš tiesioginių mokesčių	D.5	8,8	4275,2	8,4	9,0	9,2
12c. Turto mokesčiai	D.91	0,0	5,4	0,0	0,0	0,0
13. Socialinio draudimo įmokos	D.61	10,6	5375,0	10,6	10,7	10,7
14. Pajamos iš turto	D.4	0,5	181,4	0,4	0,3	0,3
15. Kitos		4,8	3409,9	6,7	4,3	3,5
16 = 6. Visos pajamos	OTR	36,3	19132,1	37,8	36,0	35,5
Pajamos iš mokesčių ir įmokų (D.2 + D.5 + D.61 + D.91 – D.995)		31,0	15532,7	30,7	31,4	31,6
Išlaidos						
17. Atlygis darbuotojams + tarpinis vartojimas	D.1+P.2	17,4	9096,6	18,0	16,1	15,2
17a. Atlygis darbuotojams	D.1	11,8	5799,0	11,4	11,2	11,0
17b. Tarpinis vartojimas	P.2	5,7	3297,7	6,5	4,8	4,2
18. Socialinės išmokos (18 = 18a + 18b)	D.6M	17,2	8202,4	16,2	15,9	15,7
iš kurių nedarbo išmokos		0,7	318,1	0,6	0,6	0,5
18a. Socialiniai pervedimai natūra	D.632	2,0	1074,9	2,1	2,2	2,3
18b. Socialinės išmokos, išskyrus socialinius pervedimus natūra	D.62	15,1	7127,5	14,1	13,6	13,4
19 = 9. Palūkanų mokėjimas	D.41	0,6	252,7	0,5	0,3	0,4
20. Subsidijos	D.3	1,4	234,7	0,5	0,3	0,3

Rodiklio pavadinimas	ESS' 2010 kodas	2020 metai	2021 metai		2022 metai	2023 metai
		BVP procentas*	mln. eurų	BVP procentas*	BVP procentas*	BVP procentas*
21. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51G	4,6	1947,7	3,8	2,8	2,3
22. Kapitalo pervedimai	D.9	0,4	75,6	0,1	0,2	0,2
23. Kitos		3,7	1852,8	3,7	3,2	2,9
24 = 7. Visos išlaidos	OTE	45,2	21662,5	42,8	38,8	37,0

Šaltinis: Finansų ministerija.

* Dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis.

Vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus finansų projekcijos pagal nesikeičiančios politikos scenarijų

Rodiklio pavadinimas	ESS’ 2010 kodas	BVP procentas*			
		2020 metai	2021 metai	2022** metai	2023** metai
Pajamos					
1. Pajamos iš mokesčių (1 = 1a + 1b + 1c)		20,9	20,1	20,5	20,8
1a. Pajamos iš netiesioginių mokesčių	D.2	11,7	11,6	11,7	11,7
1b. Pajamos iš tiesioginių mokesčių	D.5	9,2	8,5	8,8	9,1
1c. Turto mokesčiai	D.91	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Socialinio draudimo įmokos	D.61	10,3	10,6	10,7	10,7
3. Pajamos iš turto	D.4	0,5	0,4	0,3	0,3
4. Kitos		4,8	6,7	4,3	3,5
5. Visos pajamos	OTR	36,53	37,77	35,8	35,3
Išlaidos					
6. Atlygis darbuotojams + tarpinis vartojimas	D.1+P.2	16,0	17,5	16,1	15,2
6a. Atlygis darbuotojams	D.1	10,9	11,1	11,2	11,0
6b. Tarpinis vartojimas	P.2	5,1	6,5	4,8	4,2
7. Socialinės išmokos		15,0	15,2	15,7	15,7
8. Palūkanų mokėjimas	EDP D.41	0,6	0,5	0,3	0,4
9. Subsidijos	D.3	-0,6	0,5	0,3	0,3
10. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51G	3,0	3,8	2,8	2,3
11. Kapitalo pervedimai	D.9	0,4	0,1	0,2	0,2
12. Kitos		3,6	3,5	3,2	2,9
13. Visos išlaidos	OTE	37,90	41,12	38,6	37,0

Šaltinis: Finansų ministerija.

* Dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis.

** Pajamų ir išlaidų struktūra gali pasikeisti dėl Vyriausybės prioritetų pokyčių ir EGADP papildymo 2022-2023 metų priemonėmis

Vidutinio laikotarpio centrinės valdžios subsektoriaus finansų projekcijos pagal nesikeičiančios politikos scenarijų

Rodiklio pavadinimas	ESS’ 2010 kodas	BVP procentas*			
		2020 metai	2021 metai	2022 metai	2023 metai
Pajamos					
1. Pajamos iš mokesčių (1 = 1a + 1b + 1c)		17,3	16,6	17,0	17,1
1a. Pajamos iš netiesioginių mokesčių	D.2	11,4	11,4	11,5	11,5
1b. Pajamos iš tiesioginių mokesčių	D.5	5,9	5,2	5,4	5,6
1c. Turto mokesčiai	D.91	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Socialinio draudimo įmokos	D.61	0,3	0,3	0,3	0,3
3. Pajamos iš turto	D.4	0,4	0,3	0,3	0,2

Rodiklio pavadinimas	ESS' 2010 kodas	BVP procentas*			
		2020 metai	2021 metai	2022 metai	2023 metai
4. Kitos		5,4	7,4	5,1	4,3
5. Visos pajamos	OTR	23,5	24,7	22,6	22,0
Išlaidos					
6. Atlygis darbuotojams + tarpinis vartojimas	D.1+P.2	8,7	10,5	8,9	8,2
6a. Atlygis darbuotojams	D.1	5,5	5,8	5,9	5,7
6b. Tarpinis vartojimas	P.2	3,2	4,7	3,1	2,4
7. Socialinės išmokos		3,6	3,8	4,1	4,3
8. Palūkanų mokėjimas	EDP D.41	0,6	0,5	0,3	0,3
9. Subsidijos	D.3	-0,8	0,4	0,3	0,3
10. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51G	1,9	2,8	1,9	1,3
11. Kapitalo pervedimai	D.9	0,4	0,1	0,2	0,2
12. Kitos		11,8	10,4	9,7	9,4
13. Visos išlaidos	OTE	29,2	28,6	25,4	24,0

Šaltinis: Finansų ministerija.

* Dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis.

Vidutinio laikotarpio socialinio draudimo fondų subsektorių finansų projekcijos pagal nesikeičiančios politikos scenarijų

Rodiklio pavadinimas	ESS* 2010 kodas	BVP procentas*			
		2020 metai	2021 metai	2022 metai	2023 metai
Pajamos					
1. Pajamos iš mokesčių (1 = 1a + 1b + 1c)		–	–	–	–
1a. Pajamos iš netiesioginių mokesčių	D.2	–	–	–	–
1b. Pajamos iš tiesioginių mokesčių	D.5	–	–	–	–
1c. Turto mokesčiai	D.91	–	–	–	–
2. Socialinio draudimo įmokos	D.61	10,0	10,3	10,4	10,4
3. Pajamos iš turto	D.4	–	–	–	–
4. Kitos		5,4	4,4	4,4	4,5
5. Visos pajamos	OTR	15,4	14,7	14,9	14,9
Išlaidos					
6. Atlygis darbuotojams + tarpinis vartojimas	D.1+P.2	0,0	0,0	0,2	0,2
6a. Atlygis darbuotojams	D.1	-0,1	0,0	0,1	0,1
6b. Tarpinis vartojimas	P.2	0,1	0,1	0,1	0,1
7. Socialinės išmokos		10,9	10,9	11,1	11,1
8. Palūkanų mokėjimas	EDP D.41	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Subsidijos	D.3	0,1	0,0	0,0	0,0
10. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51G	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Kapitalo pervedimai	D.9	-	-	-	-
12. Kitos		3,1	3,1	3,3	3,3
13. Visos išlaidos	OTE	14,7	14,1	14,6	14,5

Šaltinis: Finansų ministerija.

* Dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis.

Vidutinio laikotarpio struktūriniai balanso rodikliai

Rodiklio pavadinimas	BVP procentas*			
	2020 metai	2021 metai	2022 metai	2023 metai
1. BVP augimas / grandinė susietos apimtys augimas	-1,5	3,3	2,3	2,3
2. Valdžios sektoriaus grynasis skolinimas (+) / skolinimasis (-)	-8,8	-5,0	-2,7	-1,6
3. Palūkanos	0,6	0,5	0,3	0,4
4. Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės	0,0	0,0	0,0	0,0

Rodiklio pavadinimas	BVP procentas*			
	2020 metai	2021 metai	2022 metai	2023 metai
5. Produkcijos atotrūkis nuo potencialo	-1,1	-1,3	-1,7	-1,5
6. Ciklinė biudžeto dedamoji	-0,4	-0,5	-0,7	-0,6
7. Balansas, pakoreguotas pagal ciklą (2 – 6)	-8,4	-4,5	-2,1	-1,0
8. Struktūrinis balanso rodiklis (7 – 4)	-8,4	-4,5	-2,1	-1,0
9. Pirminis struktūrinis valdžios sektoriaus balansas	-7,8	-4,0	-1,8	-0,7
10. Pirminio struktūrinio valdžios sektoriaus balanso pokytis	-7,3	3,8	2,2	1,1

Šaltinis: Finansų ministerija.

* Dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis.

3. 2021 metų valstybės biudžeto rodiklių perklasifikavimai

2021 metų valstybės biudžeto rodiklių perklasifikavimai, atliekami valdžios sektoriaus balanso rodiklį perskaičiuojant pagal Europos sąskaitų sistemą (ESS'2010)

Rodiklis	mln. eurų
Pajamų korekcijos iš viso:	-71,0
Iš jų:	
pridėtinės vertės mokestis, akcizai	-71,5
įplaukos už leidimus naudoti radijo dažnius	0,5
Išlaidų korekcijos iš viso:	-34,3
Iš jų:	
sumokėtų ir priskaičiuotų palūkanų skirtumas	-38,1
palūkanų korekcija dėl išvestinių finansinių priemonių poveikio	10,8
finansinė nuoma	-1,3
Palangos viešosios ir privačiosios partnerystės projektas	-0,6
krašto apsaugos sritys išlaidos karinei įrangai ir atsargoms įsigyti	40,9
kompensacijoms piliečiams už išperkamą žemę	-2,9
kompensacija už Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą	-3,6
tiesioginės išmokos iš valstybės biudžeto už praėjusius metus, išmokėtos einamaisiais metais	-6,3
tiesioginės išmokos iš valstybės biudžeto už einamuosius metus, išmokėtos ateities metais	7,4
valstybės biudžeto įsipareigojimai pagrindinei pensijų daliai, sumokami už ankstesnius metus	-40,7

Šaltinis: Finansų ministerija.

4. Vidutiniu laikotarpiu numatomos fiskalinės rizikos sąrašas ir projekcijų jautrumo analizė

Valdžios sektoriaus fiskaliniai rodikliai 2021 metais ir kitais vidutinio laikotarpio metais gali blogėti išsipildžius neigiamai rizikai, susijusiai su ekonominės raidos scenarijumi (žiūrėti skyrių „Ekonominės raidos scenarijus“) ir kitomis rizikomis, išvardintomis lentelėje:

Rizika	Rizikos šaltinis	Rizikos laipsnis	Rizikos pasireiškimo tikėtinumumas
COVID-19 pandemijos raida	Lietuvos ekonomikos padėties ir/ar jos perspektyvų blogėjimas gali lemti valdžios sektoriaus pajamų ir/ar išlaidų didėjimą	aukštas	aukštas
EGADP	Išorinės rizikos šaltinis: Ne visi ES valstybių narių parlamentai gali suspėti iki metų pabaigos ratifikuoti Sprendimą dėl ES nuosavų išteklių sistemos, kuris yra teisinis pagrindas Europos Komisijai Sąjungos vardu skolinantis lėšas tarptautinėse kapitalo rinkose ir finansuoti subsidijas/ paskolas valstybėms narėms. Neįsisteisėjus ES nuosavų išteklių sprendimui iki 2020 m. pab., skolinimosi rinkose data nusikeltų, kaip ir ES ekonomikos gaivinimo instrumento priemonių (ypatingai aktuali priemonė, sudaranti net 90 proc. Ekonomikos	vidutinis	aukštas

Rizika	Rizikos šaltinis	Rizikos laipsnis	Rizikos pasireiškimo tikėtinumumas
	gaivinimo instrumento lėšų – Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, <i>Recovery and Resilience Facility</i>) aktyvavimo pradžios data. Yra galimybė, kad dėl to pasivėlintų nacionalinių Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų pateikimo bei patvirtinimo terminai, kas galimai sąlygotų vėlyvesnius avansinius bei tarpinius apmokėjimus už įgyvendintas plano veiklas. Vidinės rizikos šaltinis: ES institucijoms patvirtinus tik dalį Lietuvos EGADP priemonių kaip tinkamų EGADP kriterijams ar Lietuvai nepasiekus užsibrėžtų EGADP priemonių rodiklių, gali būti negauta visa ar dalis EGADP dotacijų suma. Dėl to gali blogėti, palyginti su Įstatymo projekte pateiktu, valdžios sektoriaus balansas.		
Valstybės valdomų įmonių veikla	Veiklos rezultatų gerėjimas arba blogėjimas gali didinti arba mažinti į valstybės biudžetą sumokamų dividendų sumas	vidutinis	vidutinis
Indėlių ir investicijų draudimas	Įvykus kredito įstaigų bankrotui didėtų centrinės valdžios išlaidos dėl įsipareigojimų indėlininkams vykdymo	žemas	žemas
Įmokų į ES biudžetą didėjimas	Palyginus su 2014–2020 m. laikotarpiu, pagal kitą (2021–2027 m.) ES daugiametę finansinę programą numatomas įmokų į ES biudžetą didėjimas dėl Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš ES ir šalies ekonomikos augimo (didžioji įmokos dalis skaičiuojama nuo šalies bendrųjų nacionalinių pajamų).	vidutinis	aukštas
Krašto apsaugos išlaidų duomenų statistinės korekcijos	Karinės įrangos, ginklų ir atsargų įsigijimo išlaidų prognozių ir faktinių duomenų, valdžios sektoriaus finansų statistikoje vertinamų kaupiamuoju principu (pagal ESA), reikšmingi skirtumai gali didinti arba mažinti valdžios sektoriaus išlaidas	aukštas	aukštas
Politinis ciklas	2021 m. – Seimo rinkimų metai – patiriamas didesnis spaudimas priimti ilgalaikius įsipareigojimus gali didinti išlaidas	aukštas	aukštas
Pasaulio finansų rinkų sąlygos	Pokyčiai pasaulio finansų rinkose gali didinti Vyriausybės skolinimosi sąnaudas	vidutinis	žemas
Lėšų iš 2021–2027 m. ES daugiametės finansinės programos (ES DFP) pokyčiai	Europos Parlamentui iki 2020 metų pabaigoje nepritarus Tarybos reglamentui, kuriuo įtvirtinama 2021–2027 metais ES daugiametė finansinė perspektyva, naujas daugiametis biudžetas neįsigaliojotų. Nesant naujos ES daugiametės finansinės perspektyvos, 2021 metais būtų pratęstos esamoje ES daugiametėje finansinėje perspektyvoje 2020 metams nustatytos viršutinės įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų ribos. Tai sąlygotų paramos Lietuvai apimčių pokyčius, lyginant su tuo, kas sutarta 2020 m. liepos mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadose, negalėtų būti pradėtos finansuoti naujo laikotarpio programos.	žemas	aukštas
Stichinės nelaimės	Liūtyš, gaisrai, epidemijos gali didinti valdžios sektoriaus išlaidas	vidutinis	vidutinis
Demografiniai pokyčiai	Besikeičianti visuomenės amžiaus struktūra, geresnis arba blogesnis, nei laukta, migracijos balansas valdžios sektoriaus balansą gali paveikti tiek teigiamai, tiek neigiamai	vidutinis	vidutinis

Lietuvos ekonomika yra maža ir atvira, todėl prekybos partnerių ekonominė padėtis ir ateities perspektyvos daro didelę įtaką Lietuvos ūkio raidai. Vidutiniu laikotarpiu ekonominė raida, palyginti su numatyta Finansų ministerijos ekonominės raidos scenarijuje, paskelbtame 2020 m. rugsėjo 14 d., gali būti spartesnė arba lėtesnė. Tvyrant neužtikrintumui dėl ateities egzistuoja nukrypimo nuo ekonominės raidos scenarijaus tiek teigiama, tiek neigiama rizika, kuri iš esmės kyla dėl išorinių veiksnių. Todėl buvo atlikti techniniai

skaičiavimai ir sudaryti alternatyvūs scenarijai, darant prielaidą, kad BVP augimas atitinkamais vidutinio laikotarpio metais bus 1 procentiniu punktu mažesnis nei ekonominės raidos scenarijuje (pesimistinis scenarijus), ir darant prielaidą, kad BVP augimas atitinkamais vidutinio laikotarpio metais bus 1 procentiniu punktu didesnis nei ekonominės raidos scenarijuje (optimistinis scenarijus).

Alternatyvūs scenarijai

Rodiklio pavadinimas	2020 metai	2021 metai	2022 metai	2023 metai
Ekonominės raidos scenarijus				
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, procentais	-1,5	3,3	2,3	2,3
BVP to meto kainomis, mln. eurų	48165,5	50656,7	52884,5	55195,4
BVP to meto kainomis pokytis, procentais	-0,6	5,2	4,4	4,4
Pesimistinis scenarijus				
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, procentais	-1,5	2,3	1,3	1,3
BVP to meto kainomis, mln. eurų	48165,5	50158,8	52360,1	54647,9
BVP to meto kainomis pokytis, procentais	-0,6	4,1	3,4	3,3
Optimistinis scenarijus				
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, procentais	-1,5	4,3	3,3	3,3
BVP to meto kainomis, mln. eurų	48165,5	51154,6	53409,1	55743,1
BVP to meto kainomis pokytis, procentais	-0,6	6,2	5,4	5,4

Šaltiniai: Finansų ministerija

Vidutiniu laikotarpiu rinkoje 1 procentiniu punktu padidėjus kintamosioms ir fiksuotosioms palūkanų normoms, mokėtinos už centrinės valdžios prisiimtus naujus įsipareigojimus palūkanos 2021–2023 metais padidėtų atitinkamai 0 mln. eurų, 15 mln. eurų ir 25 mln. eurų, tai yra vidutiniškai po 2,4 bazinius punktus BVP per metus. Sumažėjus (padidėjus) BVP augimui 1 procentiniu punktu, valdžios sektoriaus pajamos sumažėtų (padidėtų) vidutiniškai apie 0,4 proc. BVP.

Pajamų ir centrinės valdžios mokėtinų palūkanų jautrumo analizė

Rodiklio pavadinimas	2021 metai	2022 metai	2023 metai
Valdžios sektoriaus pajamų pokytis pasitvirtinus pesimistiniam* scenarijui, mln. eurų	-189,9	-190,9	-196,1
Valdžios sektoriaus pajamų pokytis pasitvirtinus optimistiniam* scenarijui, mln. eurų	189,9	190,9	196,1
Valdžios sektoriaus balanso pokytis dėl pajamų pokyčio pasitvirtinus pesimistiniam* scenarijui, proc. BVP	-0,4	-0,4	-0,4
Valdžios sektoriaus balanso pokytis dėl pajamų pokyčio pasitvirtinus optimistiniam* scenarijui, proc. BVP	0,4	0,4	0,4
Mokėtinų centrinės valdžios palūkanų pokytis, 1 procentiniu punktu padidėjus (sumažėjus) kintamosioms ir fiksuotosioms palūkanų normoms, mln. eurų	0,0	15,0 (-15,0)	25,0 (-25,0)
Valdžios sektoriaus balanso pokytis, atitinkamai padidėjus (sumažėjus) mokėtinoms centrinės valdžios palūkanoms, proc. BVP	0,0	-0,03 (0,03)	-0,05 (0,05)

Šaltinis – Finansų ministerija.

* Pajamų jautrumas vertintas pagal lentelėje „Alternatyvūs scenarijai“ pateiktus duomenis.

5. Valdžios sektoriaus finansų ilgalaikio tvarumo perspektyvos

Europos Komisijos 2020 metų vasario mėnesį, tai yra, dar prieš COVID-19 pandemijos protrūkį Lietuvoje ir Europos Sąjungoje, atliktas Lietuvos valdžios sektoriaus finansų ilgalaikio tvarumo vertinimas⁹, rodė, kad rizika ilgalaikiam valdžios sektoriaus finansų tvarumui yra nedidelė (S2 indikatorius reikšmė yra 0,5). Mažesnė nei 2 procentų S2 rodiklio reikšmė reiškia, kad rizika dėl ilgalaikio valdžios sektoriaus finansų tvarumo vertintina kaip maža.

⁹ Šalies ataskaita. Lietuva 2020 (B priedas) : https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/15_lt_sp_assessment_0.pdf.

Europos Komisija, atlikdama Lietuvos stabilumo 2020 m. programos vertinimą 2020 gegužės mėnesį, nepateikė S2 rodiklio vertinimo dėl didelio su COVID-19 pandemija susijusio neapibrėžtumo. Europos Komisija įvardino su viešojo sektoriaus garantijomis susijusią riziką, galinčią neigiamai paveikti valdžios sektoriaus finansus 2021 ir vėlesniais metais. Vertinime pastebimas ir neapibrėžtumas dėl karinės įrangos ir karinių atsargų įsigijimo išlaidų apskaitymo kaupiamuoju principu - tam tikrų metų valdžios sektoriaus išlaidomis laikoma krašto apsaugai tais metais faktiškai perduotos naudoti karinės įrangos ir atsargų vertė, o ne sumokėti už įsigyjamą įrangą ar atsargas avansai.

6. Europos Komisijos parengtų Lietuvos makroekonominių ir fiskalinių rodiklių prognozių ir Finansų ministerijos parengto ekonominės raidos scenarijaus bei vidutinio laikotarpio fiskalinių rodiklių projekcijų palyginimas

Finansų ministerijos ekonominės raidos scenarijaus projekcijos, paskelbtos 2020 m. rugsėjo 14 d., parengtos naudojant naujausius statistinius duomenis ir kitą iki 2020 m. rugpjūčio 31 d. gautą informaciją.

Naujausių žinomų Finansų ministerijos, Lietuvos banko ir Europos Komisijos parengtų makroekonominių pagrindinių rodiklių projekcijų palyginimas

Rodiklis	Metai	Institucijos pavadinimas		
		Finansų ministerija (2020 metų rugsėjis)	Lietuvos bankas ¹ (2020 metų rugsėjis)	Europos Komisija (2020 metų liepa)
BVP pokytis, proc.	2020	-1,5	-2,0	-7,1
	2021	3,3	3,1	6,7
BVP defliatoriaus pokytis, proc.	2020	0,9	0,7	1,9*
	2021	1,8	1,4	2,7*
BPKE pokytis, proc.	2020	-6,0	-7,7	-5,0*
	2021	3,8	6,4	7,9*
Namų ūkių vartojimo išlaidų pokytis, proc.	2020	-3,0	-2,4 ²	-9,9 ^{2*}
	2021	2,9	3,9 ²	7,8 ^{2*}
Suderinto vartotojų kainų indekso pokytis, proc.	2020	0,9	1,0	0,8
	2021	1,8	1,2	1,5
Nedarbo lygis, proc.	2020	8,8	8,8	9,7*
	2021	7,9	8,1	7,9*
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, proc.	2020	6,5	6,8	-8,2 ^{3*}
	2021	3,3	3,1	7,4 ^{3*}

¹ Lietuvos banko projekcijos pateikiamos pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką.

² Privatus vartojimas (pokytis, proc.), susidedantis iš namų ūkių ir NPI, aptarnaujančių namų ūkių, vartojimo išlaidų.

³ Atlygis vienam darbuotojui.

* Europos Komisijos 2020 metų gegužės mėnesio prognozės.

Finansų ministerijos parengtos fiskalinių rodiklių projekcijos, pateiktos Įstatymo projekto lydimuosiuose dokumentuose, yra parengtos naudojant naujausius statistinius duomenis, naujausio Finansų ministerijos parengto ekonominės raidos scenarijaus duomenis, taip pat kitą iki spalio 15 dienos gautą informaciją iš valdžios sektoriui priskiriamų subjektų (Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo, valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“, Krašto apsaugos, kitų).

Naujausių žinomų Finansų ministerijos ir Europos Komisijos parengtų valdžios sektoriaus pagrindinių rodiklių projekcijų palyginimas

Proc. BVP	Metai	Institucijos pavadinimas	
		Finansų ministerija (2020 metų spalio)	Europos Komisija (2020 metų gegužė)
Valdžios sektoriaus balansas	2020	-8,8	-6,9
	2021	-5,0	-2,7

Struktūrinis balanso rodiklis	2020	-8,4	-4,4
	2021	-4,5	-1,6

Šaltinis – Finansų ministerija; Europos Komisijos 2020 m. gegužės mėn. prognozės

Finansų ministerijos ir Europos Komisijos projekcijų rengimo laiko nesutapimas lemia 2020 metų gegužės mėnesio Europos Komisijos ir 2020 metų spalio mėnesio Finansų ministerijos paskelbtų projekcijų skirtumą.

III. 2021–2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos planuojami rodikliai

Su kartu teikiamu Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu tvirtinami trejų biudžetinių metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos (neįskaitant savivaldybių biudžetams skirtų valstybės biudžeto asignavimų) planuojami rodikliai – pajamos ir asignavimai.

1. Planuojami pagrindiniai rodikliai

2021–2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų (VB ir SB) konsoliduotos visumos pagrindiniai rodikliai (mln. Eur)

	2020 m. planas	2021 m. projektas	2021 m., palyginti su 2020 m.		2022 m. projektas	2022 m., palyginti su 2021m.		2022 m. projektas	2023 m., palyginti su 2022 m.	
			+/-	%		+/-	%		+/-	%
PAJAMOS										
VB ir SB konsoliduotos visumos pajamos (su ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis)	13 630,6	13 420,0	-210,6	-1,5	14 000,2	580,2	4,3	14 160,9	160,7	1,1
iš jų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	1 982,4	2 263,5	281,1	14,2	2 030,7	-232,8	-10,3	1 638,5	-392,2	-19,3
VB ir SB konsoliduotos visumos pajamos (be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų)	11 648,2	11 156,4	-491,8	-4,2	11 969,5	813,0	7,3	12 522,3	552,9	4,6
ASIGNAVIMAI										
VB ir SB konsoliduotos visumos asignavimai (su ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis)	14 848,1	17 578,2	2 730,1	18,4	15 771,6	-1 806	-10,3	15 343,0	-428,6	-2,7
iš jų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	2 235,6	3 847,1	1 611,5	72,1	2 259,3	-1 587,8	-41,3	1 623,2	-634,1	-28,1
VB ir SB konsoliduotos visumos asignavimai (be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų)	12 612,5	13 731,1	1 118,6	8,9	13 512,3	-218,8	-1,6	13 717,8	205,4	1,5

2. Pokyčiai dėl naujų ekonomikos politikos prioritetų

Planuojami 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimai, palyginti su Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. gruodžio 17 d. nutarimu Nr. XIII-2696 „Dėl 2020 metų, 2021 metų ir 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos planuojamų rodiklių“ patvirtintais 2021 metų planuojamais asignavimais, yra 2 639,7 mln. eurų didesni. Pagrindinės asignavimų padidėjimo priežastys – Ateities ekonomikos DNR plano priemonių finansavimas, bendrosios

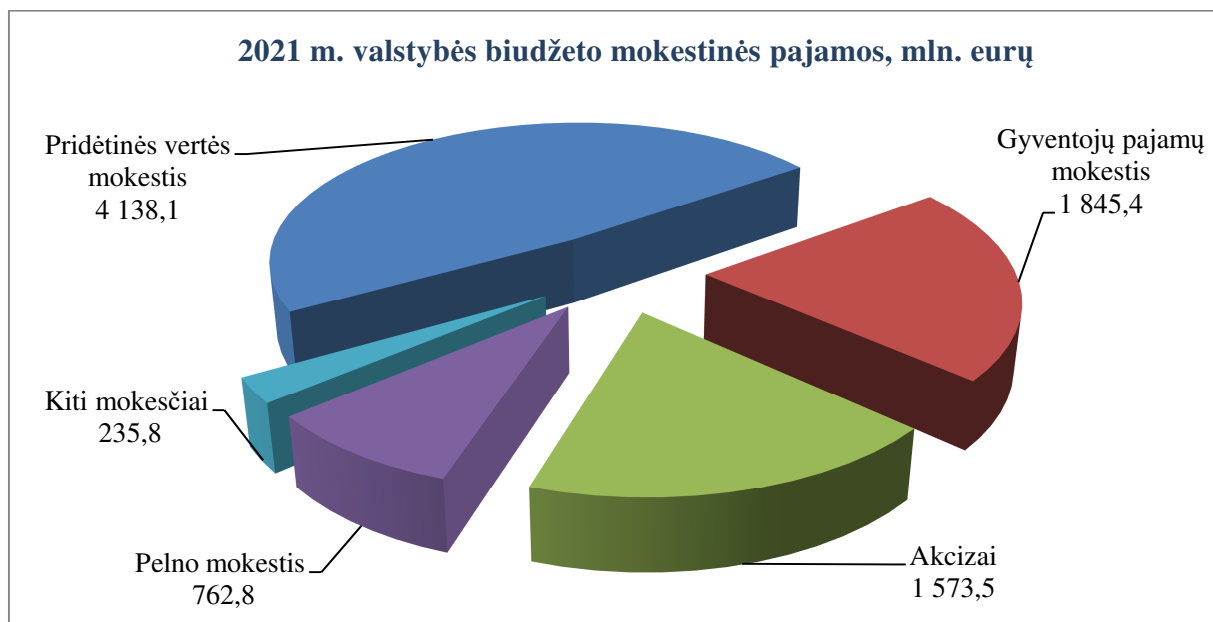
pensijos finansavimas valstybės biudžeto lėšomis, įmokų už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis, skatinamųjų įmokų į pensijų kaupimo fondus ir įmokų į ES biudžetą (nuosavų išteklių pervedimas) padidėjimas, išmokos vaikui padidėjimas, mokytojų, dėstytojų ir mokslo darbuotojų, darbo užmokesčio, mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymo skyrių vedėjų koeficientų, minimalios mėnesinės algos, pareiginės algos bazinio dydžio didinimas, įgyvendinamų struktūrinių reformų finansavimas, kompensavimas savivaldybių netektų pajamų, kitų biudžetų valstybės deleguotų funkcijų vykdymo finansavimas, paramos priemonėms finansuoti valstybės ekstremalios situacijos metu.

IV. Valstybės biudžeto pajamos

Dėl COVID-19 sukulto ekonomikos nuosmukio ir didžiaja dalimi dėl COVID paveiktų įmonių mokesčių atidėjimų 2020 m. į valstybės biudžetą numatoma gauti 1 057,7 mln. eurų mažiau pajamų nei planuota.

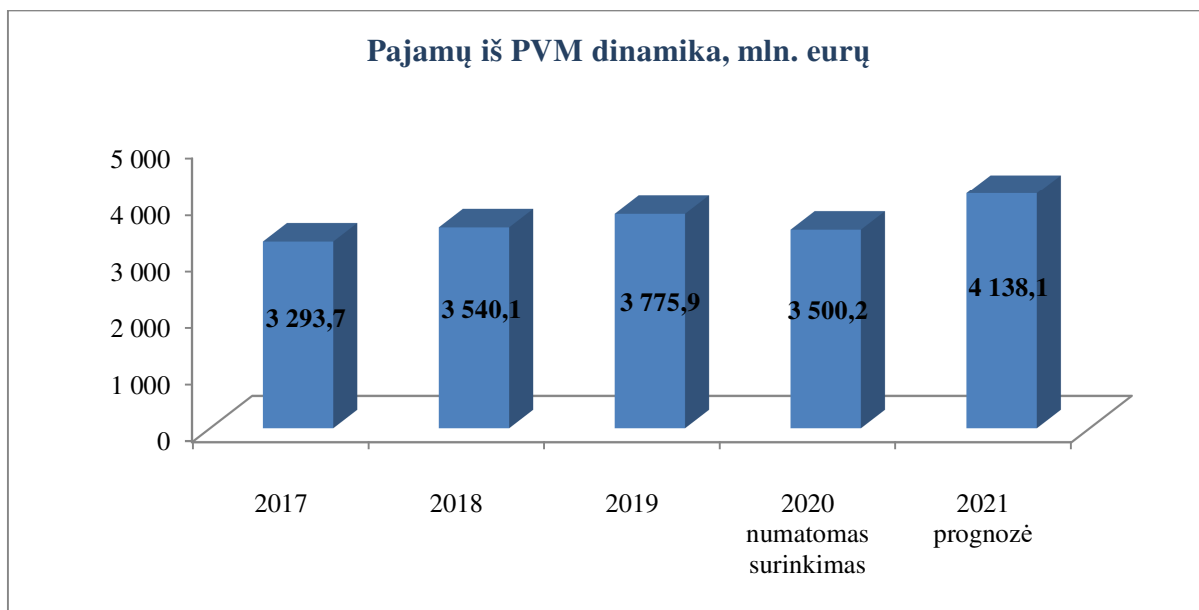
Prognozuojama, kad 2021 metų valstybės biudžeto pajamos kartu su ES ir kitomis tarptautinės finansinės paramos lėšomis sudarys 11 384,9 mln. eurų, arba 8,7 proc. daugiau nei numatoma surinkti 2020 metais. 2021 metais valstybės biudžeto pajamos, neįskaitant ES ir kitų tarptautinės finansinės paramos lėšų, sieks 9 121,4 mln. eurų, t.y. bus 7,4 proc. didesnės, nei numatoma gauti šiemet.

Prognozuojama, kad iš 4 pagrindinių mokesčių (pridėtinės vertės, gyventojų pajamų, akcizų ir pelno), kurie sudaro 91,2 proc. valstybės biudžeto pajamų be ES ir kitų tarptautinės finansinės paramos lėšų, bus gauta 8 319,7 mln. eurų, arba 8,8 proc. daugiau, nei numatoma gauti 2020 metais. Prognozuojant pajamas iš šių mokesčių buvo įvertinti COVID-19 sukulto ekonomikos nuosmukio paveiktų įmonių mokesčių mokėjimo atidėjimai, susiformavę 2020 metais, bei remtasi prielaida, kad dalis tokių atidėtų mokėjimų bus grąžinta 2021 metais.

3. Pajamos iš pridėtinės vertės mokesčio

2021 m. biudžete prognozuojamos pajamos iš pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) sudaro 4 138,1 mln. eurų (45,4 proc. visų valstybės biudžeto pajamų (be ES lėšų), ir 8,2 proc. BVP to meto kainomis).

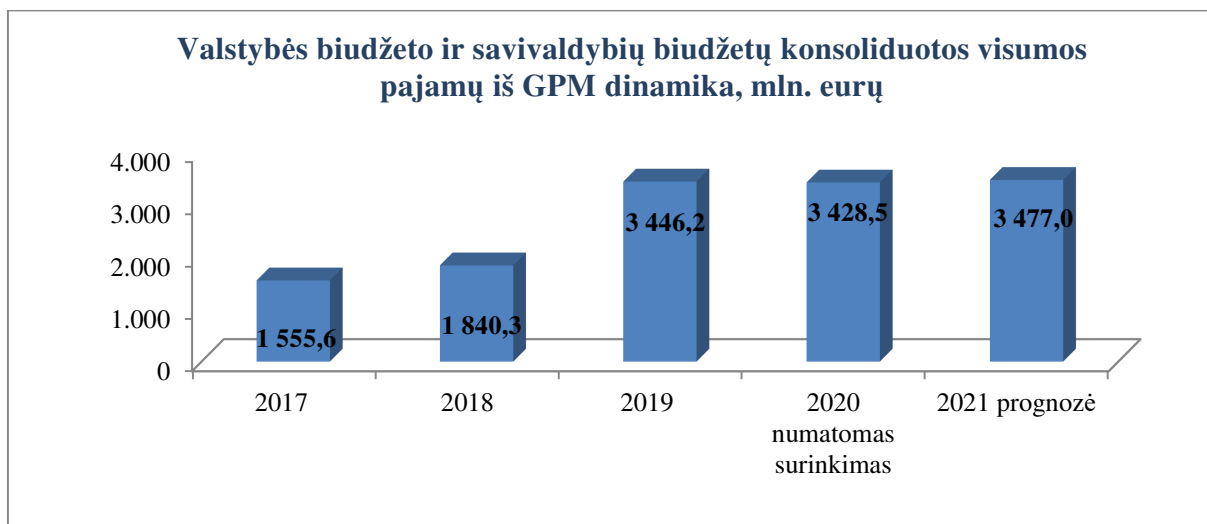
Pajamos iš PVM buvo prognozuojamos atsižvelgiant į 2020 metų numatomą PVM surinkimą, į galutinio vartojimo išlaidų ir PVM mokestinės bazės procentinio santykio dinamiką, į galiojančių PVM lengvatų įtaką pajamoms. Prognozuojant įvertinta, kad galutinio vartojimo išlaidos 2021 metais nominaliai didės 6,3 proc. Taip pat buvo atsižvelgta į grąžintino (išskaitytino) PVM sumos ir nesumokėtos PVM sumos (įsiskolinimo valstybei) pokyčių įtaką faktinėms pajamoms. Be to, nuo 2021 m. sausio 1 d. panaikinus PVM skirtumo grąžinimui taikomus apribojimus, įvertintas šio pakeitimo vienkartinis negiamas poveikis pajamoms iš PVM 2021 metais.

4. Pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio

2021 metais į valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos biudžetą prognozuojama gauti 3 477,0 mln. eurų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM), arba 31,2 proc. visų pajamų (be ES) ir 6,9 proc. BVP to meto kainomis.

Šio mokesčio dalis, tenkanti valstybės biudžetui iš visų prognozuojamų pajamų iš GPM į valstybės ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos biudžetą, 2021 metais sudarys 53,07 proc. Į valstybės biudžetą prognozuojama gauti 1 845,4 mln. eurų pajamų iš GPM (20,2 proc. visų valstybės biudžeto pajamų (be ES lėšų) ir 3,6 proc. BVP to meto kainomis).

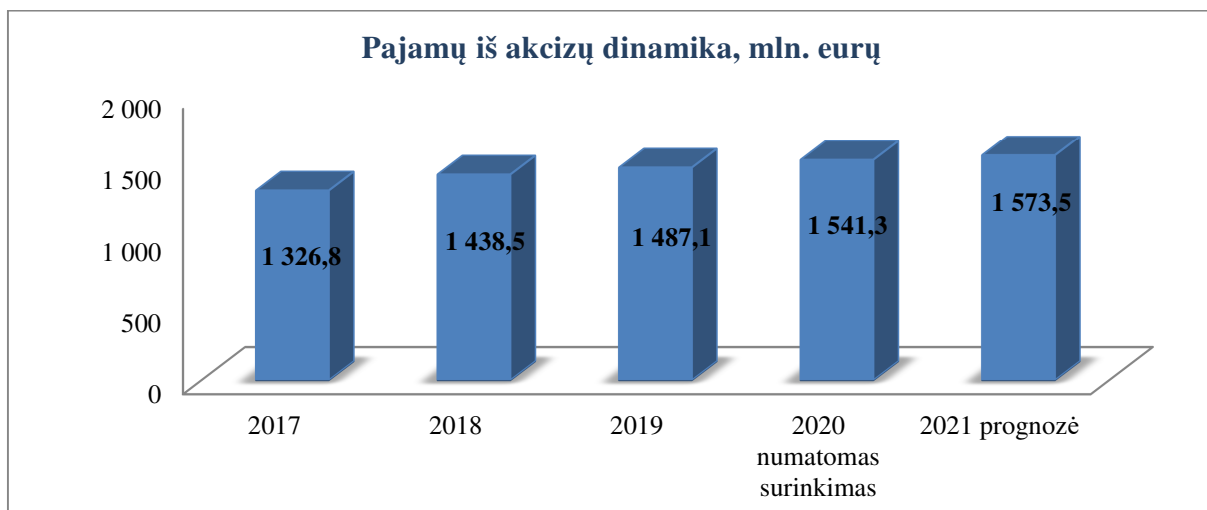
Pajamos iš GPM 2021 metais buvo prognozuojamos atsižvelgiant į 2020 metais numatomas gauti GPM pajamas, į įplaukų iš GPM santykio su darbo užmokesčio fondu dinamiką bei į prognozuojamą 4,9 proc. metinio darbo užmokesčio fondo augimą, kartu įvertinant neapmokestinamojo pajamų dydžio keitimo įtaką 2021 m. pajamoms.

5. Pajamos iš akcizų

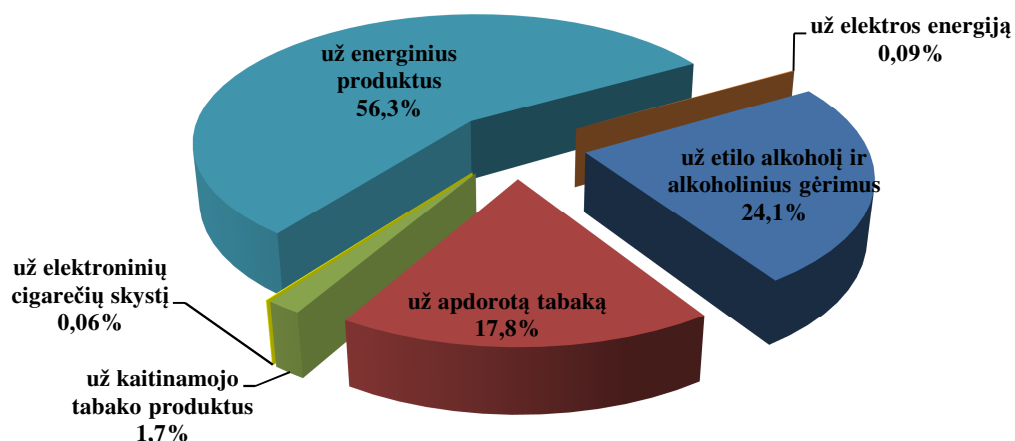
2021 metais valstybės biudžeto projekte prognozuojamos pajamos iš akcizų sudaro 1 573,5 mln. eurų (17,3 proc. visų valstybės biudžeto pajamų (be ES lėšų) ir 3,1 proc. BVP to meto kainomis).

Šio mokesčio prognozė sudaryta atsižvelgiant į numatomus akcizais apmokestinamų prekių pardavimus 2020 metais, remiantis šių prekių pardavimų pasikeitimų ir jiems įtakos galinčių turėti veiksnių tarpusavio priklausomybės dinamiką. Prognozuojant akcizų pajamas taip pat atsižvelgta į numatomą akcizų tarifų didinimą apdoroto tabako gaminiams ir žemės ūkyje naudojamų gazolių normų mažinimą.

Prognozuojama, kad 2021 metais didžiausią pajamų iš akcizų dalį (56,3 proc.) sudarys akcizai už energinius produktus, atitinkamai akcizų už etilo alkoholi ir alkoholinius gėrimus pajamos sudarys 24,05 proc., už apdorotą tabaką – 17,8 proc., už kaitinamojo tabako produktus – 1,7 proc., už elektroninių cigarečių skystį – 0,06 proc., už elektros energiją – 0,09 proc. visų akcizų pajamų.

2021 metais prognozuojamų pajamų iš akcizų struktūra, proc.

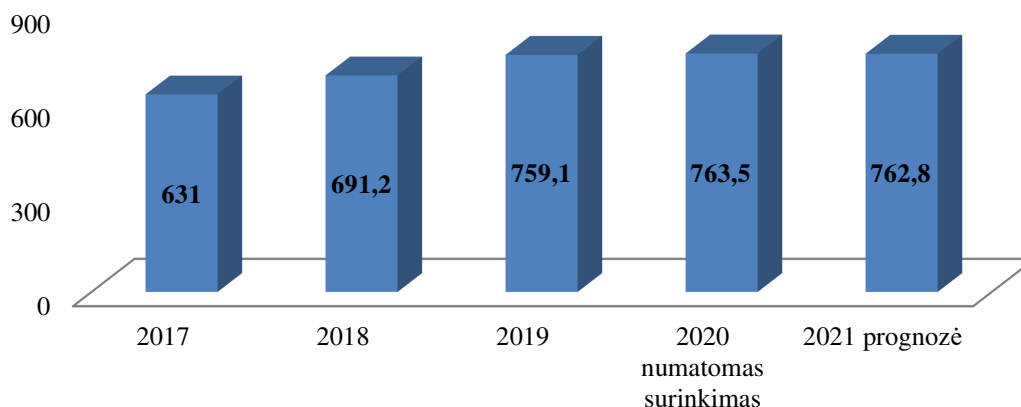

6. Pajamos iš pelno mokesčio

Iš pelno mokesčio 2021 metais numatoma gauti 762,8 mln. eurų pajamų, arba 8,4 proc. visų valstybės biudžeto pajamų (be ES lėšų), ir 1,5 proc. BVP to meto kainomis.

Prognozuojant 2021 metų pajamas iš pelno mokesčio buvo atsižvelgta į 2020 metais numatomas gauti pelno mokesčio pajamas, prognozuojamus nominalaus BVP pokyčius (2020 metais nominalus BVP susitrauks 0,6 proc., o 2021 metais augs 5,2 proc.), įmonių avansinio pelno mokesčio mokėjimų dinamiką bei prognozuojamų netekimų dėl taikomų lengvatų poveikį.

Pajamų iš pelno mokesčio dinamika, mln. eurų

7. Pajamų netekimai dėl taikomų lengvatų

2021 metais pajamoms iš mokesčių neigiamą įtaką darys galiosiančios mokesčių lengvatos. Dėl 2021 metais taikomų mokesčių lengvatų mokestinės pajamos bus apie **2 059,7 mln. eurų** mažesnės.

Prognozuojama, kad dėl 2021 metais galiosiančių lengvatų daugiausia pajamų bus negauta iš GPM – 1 384,4 mln. eurų, akcizų ir PVM mokesčio pajamos 2021 metais bus mažesnės atitinkamai 237,6 mln. eurų ir 229,2 mln. eurų, o pelno mokesčio pajamos dėl galiosiančių lengvatų bus mažesnės 208,5 mln. eurų.

MOKESTIS	mln. eurų
PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS, iš viso:	229,2
Dėl lengvatinio 5 proc. PVM tarifo taikymo vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms, kai šių prekių įsigijimo išlaidos visiškai ar iš dalies kompensuojamos Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo nustatyta tvarka, taip pat nekompensuojamiems receptiniams vaistams ir neįgalųjų techninės pagalbos priemonėms ir jų remontui	130,5
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikymo centriniam šildymui ir karštam vandeniui, tiekiamiems gyventojams	37,5
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikymo keleivių vežimo nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugoms, taip pat keleivių bagažo vežimo paslaugoms	29,9
Dėl lengvatinio 5 proc. PVM tarifo taikymo laikraščiams, žurnalams ir kitiems periodiniam leidiniams, išskyrus erotinio ar smurtinio pobūdžio arba profesinės etikos nesilaikančius leidinius	5,9
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikymo viešbučio tipo ir specialaus apgyvendinimo paslaugoms	15,3
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikymo knygoms ir neperiodiniams informaciniais leidiniams	8,2
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikymo buitiniams energijos vartotojams tiekiamoms malkoms ir medienos produktams, skirtiems kūrenti	1,9
AKCIZŲ MOKESTIS, iš viso:	237,6
Dėl mažesnio akcizų tarifo žemės ūkio veikloje naudojamam žymėtam dyzelinui	86,8
Dėl akcizais apmokestinamų prekių, kai jos tiekiamos kaip atsargos laivams ir (arba) orlaiviams, vežantiems keleivius ir (arba) krovinius tarptautiniais maršrutais, atleidimo nuo akcizų	75
Dėl mažesnio akcizų tarifo šildymui skirtiems gazoliams	23,3
Dėl sumažinto akcizų tarifo vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (kitų fermentuotų gėrimų atveju - gauta tik fermentuojant) procentais yra ne didesnė kaip 8,5 procento	18,1
Dėl atleidimo nuo akcizų naftos dujų ir dujinių angliavandenių, kai jie skirti buitiniams reikmėms	11,2
Dėl atleidimo nuo akcizų apdoroto tabako, jeigu jis sunaikinamas prižiūrint kompetentingai institucijai	5
Dėl mažesnio akcizų tarifo gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms	3
Dėl elektros energijos, jeigu ji tiekama buitiniams vartotojams, atleidimo nuo akcizų	3
Dėl elektros energijos, kai ji pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius, atleidimo nuo akcizų	2,5
Dėl gamtinių dujų, tiekiamų buitiniams vartotojams, atleidimo nuo akcizų	2,3
Dėl gamtinių dujų, skirtų naudoti kaip variklių degalai, atleidimo nuo akcizų	2
Dėl mažesnio akcizų tarifo elektros energijai, naudojamai verslo reikmėms	2
Dėl gamtinių dujų, naudojamų mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, atleidimo nuo akcizų	2
Dėl mažesnio akcizų tarifo akmens anglims, koksui ir lignitui, naudojamiems verslo reikmėms	0,6
Dėl sumažinto akcizų tarifo tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija procentais yra ne didesnė kaip 15 procentų	0,6
Dėl lengvatos biodegalams	0,2
GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS, iš viso:	1 384,4
Dėl metinio neapmokestinamųjų pajamų dydžio taikymo	875
Dėl neapmokestinamųjų dienpinigių ir padidėjusių išlaidų kompensacijų darbuotojams	250
Dėl neapmokestinamųjų dovanų	65
Dėl GPM grąžinimų pagal gyventojų deklaruotas išlaidas pagal GPM 21 straipsnį	65
Dėl GPM kredito individualios veiklos pajamoms	45
Dėl neapmokestinamųjų pajamų (įskaitant tiesiogines išmokas) iš žemės ūkio veiklos	22
Dėl neapmokestinamųjų gyvybės draudimo išmokų ir grąžinamųjų įmokų, atitinkančių tam tikras sąlygas (išmokos pagal ilgalaikes draudimo sutartis, taip pat sutartis, kai naudos	21

MOKESTIS	mln. eurų
gavėjas yra beveik pensinio amžiaus ar neįgalus), bei neapmokestinamųjų išmokų iš pensijų fondų ir sumos, išmokamos išstojus iš pensijų fondo, atitinkančios tam tikras sąlygas; neapmokestinamųjų pensijų anuitetų	
Dėl neapmokestinamųjų darbuotojo naudai darbdavio mokamų draudimo įmokų už papildomą (savanorišką) sveikatos draudimą bei gyvybės draudimo įmokų ir pensijų įmokų	14
Dėl neapmokestinamųjų jūrininkų pajamų už darbą laivo, įregistruoto EEE jūrų laivų registre	8
Dėl neapmokestinamųjų pajamų už Europos ekonominėje erdvėje parduotą turtą ir būstą	6
Dėl 5 proc. tarifo ne individualios veiklos pajamoms, gautoms pardavus ar kitaip nuosavybėn perleidus netauriųjų metalų laužą	6
Dėl verslo liudijimų lengvatų	3
Dėl neapmokestinamųjų palūkanų už vertybinius popierius, indėlius	1,5
Dėl neapmokestinamųjų loterijų laimėjimų iš Europos ekonominės erdvės valstybių	1,2
Dėl neapmokestinamųjų pajamų, gautų teikiant paslaugas pagal paslaugų kvitą	0,7
Dėl neapmokestinamųjų pajamų iš finansinių priemonių pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn ar išvestinių finansinių priemonių realizavimo	0,5
Dėl neapmokestinamųjų pajamų už gyventojų surinktas miško gėrybes	0,3
Dėl neapmokestinamųjų pajamų iš kooperatinės bendrovės pelno	0,2
Dėl neapmokestinamųjų palūkanų už pavėluotą atsiskaitymą už žemės ūkio produkciją	0,002
PELNO MOKESTIS, iš viso:	208,5
Dėl apmokestinamojo pelno sumažinimo dėl investicijų	70
Dėl 0 proc. pelno mokesčio tarifo pirmuoju mokestiniu ir 5 proc. pelno mokesčio tarifo kitais mokestiniais laikotarpiais vienetams, kurių vidutinis darbuotojų skaičius neviršija 10 ir pajamos neviršija 300 tūkst. eurų	43
Dėl atskaitomos suteiktos paramos ir labdaros sumos	21
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamo turto vertės padidėjimo pardavus akcijas (jei ne trumpiau kaip 2 metus turėta daugiau kaip 10 procentų balsus suteikiančių akcijų)	20
Dėl pelno mokesčio lengvatos dividendams, neapmokestinamiems pagal Pelno mokesčio įstatymo 35 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas	10
Dėl Pelno mokesčio lengvatos filmo ar jo dalies gamybai	8
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų kolektyvinio investavimo subjektų, rizikos ir privataus kapitalo subjektų pajamų, įskaitant dividendus ir kitą paskirstytąjį pelną, taip pat neapmokestinamų pajamų, įskaitant turto vertės padidėjimo pajamas, dividendus ir kitą paskirstytąjį pelną, gautų iš kolektyvinio investavimo subjektų	8
Dėl tris kartus atskaitomų sąnaudų, patirtų atliekant mokslinius tyrimus ir vykdant eksperimentinę plėtrą	5
Dėl laisvosios ekonominės zonos įmonių apmokestinamojo pelno sumai taikomų lengvatų	5
Dėl pelno nesiekiančių vienetų apmokestinamojo pelno sumažinimo lėšomis, kurios tiesiogiai skiriamos viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti	5
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų sveikatos priežiūros įstaigų pajamų už paslaugas, kurios finansuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų	4
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų tiesioginių ir kitų kompensacinių išmokų pajamų lygiui palaikyti, kurias gauna žemės ūkio veiklą vykdančios įmonės	4
Dėl 5 proc. pelno mokesčio tarifo apmokestinamajam pelnui, gautam iš pagal autorių teisę saugomos kompiuterio programos ar patentabilumo kriterijus atitinkančio išradimo naudojimo, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn	2
Dėl Pelno mokesčio sumažinimo, kai dirba riboto darbingumo asmenys	1,5
Dėl Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnio nuostatas atitinkančių neapmokestinamų draudimo įmonių gautų gyvybės draudimo įmokų	1
Dėl kooperatinių bendrovių (kooperatyvų), kurių pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro daugiau kaip 50 proc. pajamų, apmokestinamajam pelnui taikomo 5 proc. tarifo	1

V. Valstybės biudžeto asignavimų

1. Pagrindiniai principai, rengiant 2021 metų valstybės biudžeto projektą

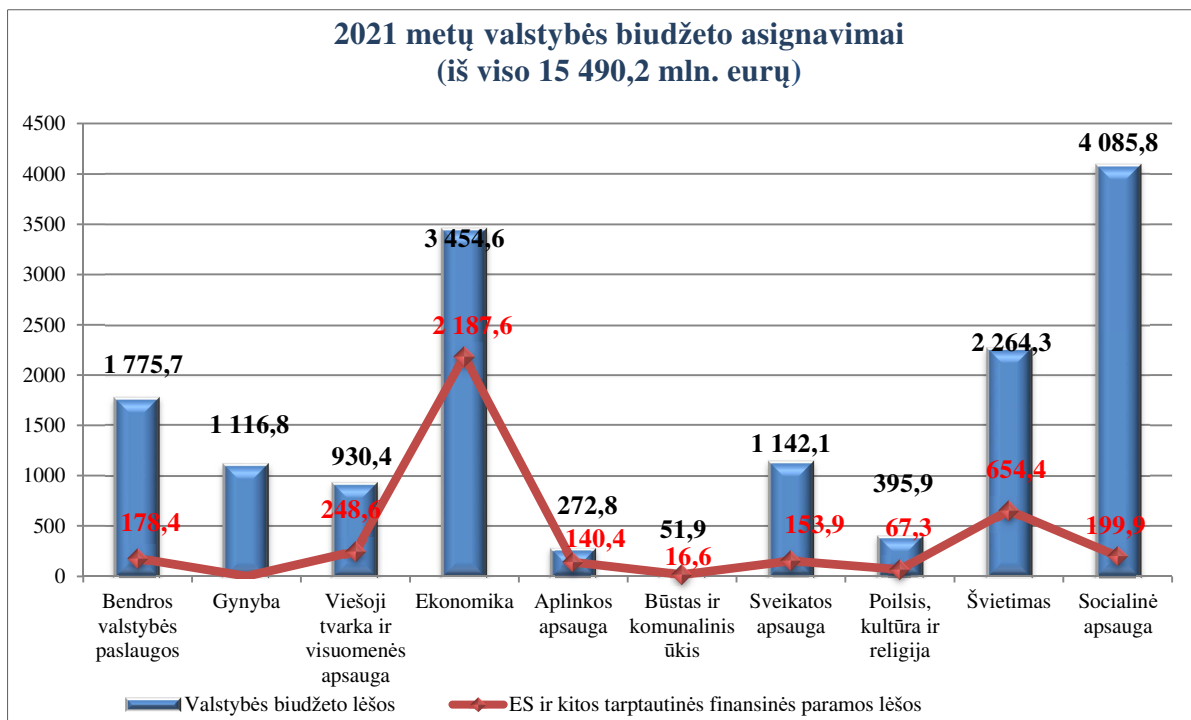
2021 metais papildomi valstybės biudžeto asignavimai skirti ministerijoms ir kitoms institucijoms teisės aktų nuostatomis ir prisiimtiems įsipareigojimams įgyvendinti, tėti struktūrinių reformų įgyvendinimą, dalies Ateities ekonomikos DNR plano priemonių finansavimui, užtikrinti nacionalinės dalies finansavimą projektams, finansuojamiems iš ES ir kitos tarptautinės paramos lėšų.

Rengiant 2021–2023 metų valstybės biudžeto projektą buvo atlikta asignavimų valdytojų išlaidų peržiūra. Siekiant mažinti išlaidas, buvo atlikta ministerijų ir jų valdymo sričių patvirtintų 2019–2020 metų valstybės biudžeto asignavimų peržiūra: asignavimų perskirstymas tarp programų ir asignavimų nepanaudojimas, neproporcingas jų panaudojimas metų pabaigoje, darbo užmokesčio fondas, ES lėšų panaudojimas, vykdomų programų ir (ar) programų priemonių analizė ir įvertintas asignavimų faktinis panaudojimas, baigiamos vykdyti programos, programų priemonės, investicijų projektai. Apibendrinta informacija buvo pateikta biudžeto deryboms, kurių metu su ministrais taip pat buvo aptartas ne tik jiems skiriamas finansavimas, bet ir siektini rezultatai. Asignavimai buvo mažinami atsižvelgus į išlaidų peržiūros rezultatus.

2021 metų valstybės biudžeto projekte planuojami asignavimai

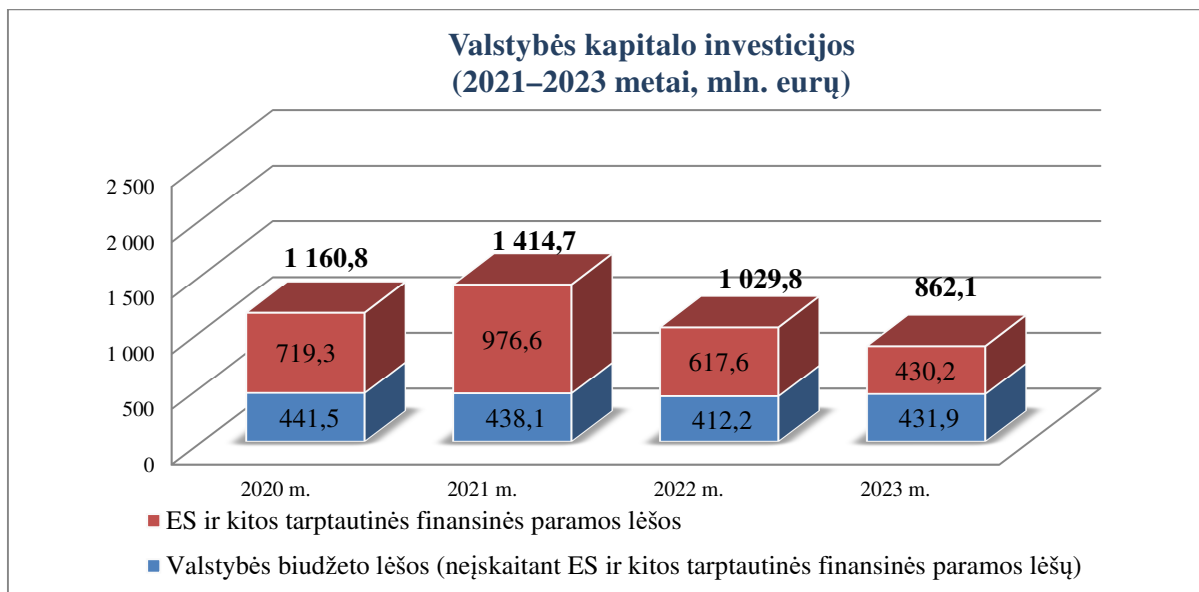
Planuojama, kad 2021 metų valstybės biudžeto asignavimai kartu su ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis sudarys 15 490,2 mln. eurų, arba 2 711,7 mln. eurų daugiau negu 2020 metais. Valstybės biudžeto asignavimai neįskaitant ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, sudarys 11 643,1 mln. eurų.

Prognozuojami 2021 metų asignavimai iš ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų sudarys 3 847,1 mln. eurų, ir, palyginti su 2020 metais, didės 1611,5 mln. eurų.

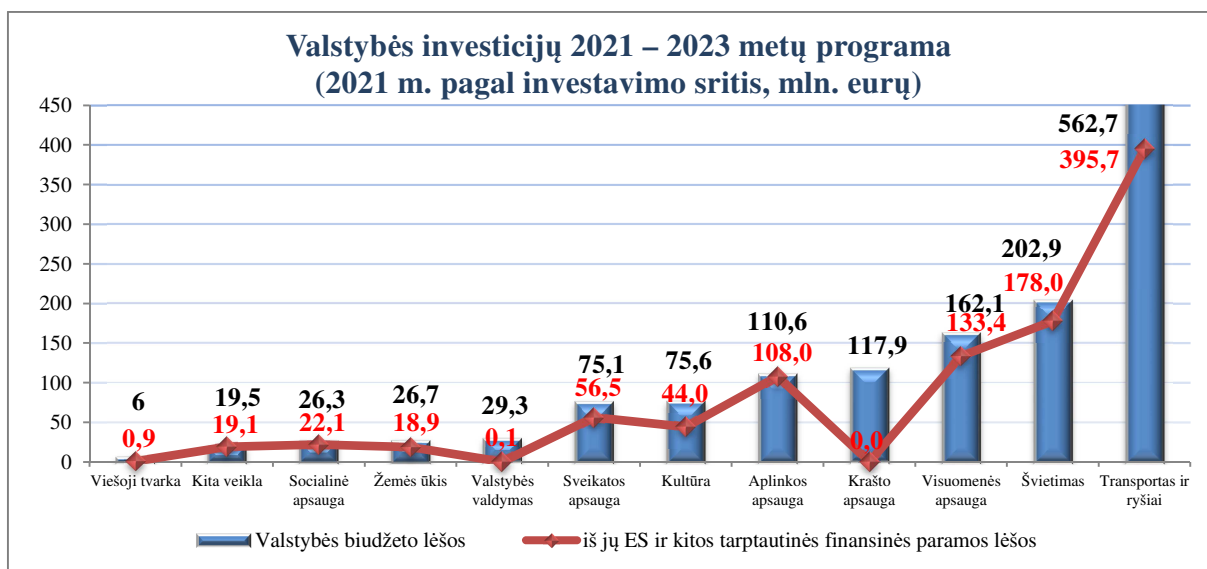

Detali informacija apie valstybės biudžeto asignavimų valdytojams planuojamus asignavimus ir pasiektus ir numatomus pasiekti veiklos rezultatus pateikiama kartu su aiškinamuoju raštu dėl Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto pateikiamame 2 priede.

2. Valstybės investicijų 2021–2023 metų programa

Valstybės investicijų 2021–2023 metų programoje planuojamoms kapitalo investicijoms 2021 metams numatomos skirti lėšos, palyginti su 2020 metais, didėja 253,9 mln. eurų (iš jų 257,4 mln. eurų didėja ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos, 9,2 mln. eurų didėja bendrojo finansavimo ir netinkamam ES fondų lėšomis pirkimo PVM apmokėti skirtos lėšos, 7,9 mln. eurų didėja kitos valstybės biudžeto lėšos, 20,6 mln. eurų mažėja tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos), arba 21,9 proc. daugiau, nes dėl spartėjančio investavimo tempo numatoma panaudoti daugiau lėšų bendrai iš ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų įgyvendinamiems investicijų projektams finansuoti.

2021 metų valstybės kapitalo investicijoms, palyginti su 2020 metais, numatoma skirti daugiau lėšų transporto ir ryšių sričiai (145,1 mln. eurų daugiau), švietimo sričiai (81,5 mln. eurų daugiau), Krašto apsaugos sričiai (16,6 mln. eurų daugiau), valstybės valdymo sričiai (7,9 mln. eurų daugiau), socialinės apsaugos sričiai (7 mln. eurų daugiau), visuomenės apsaugos sričiai (1 mln. eurų daugiau).

ES, kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos biudžete

ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos pagal šaltinių grupes 2021 metais (mln. eurų)

ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos priemonė	Valstybės institucija ar įstaiga	Numatomos gauti pajamos	Europos Sąjungos lėšos			Bendrojo finansavimo lėšos		
			iš viso	išlaidoms	turtui įsigyti	iš viso	išlaidoms	turtui įsigyti
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. ŽEMĖS ŪKIS	Iš viso	755,8	755,8	754,9	0,9	96,4	95,8	0,6
1.1. Europos žemės ūkio garantijų fondo lėšos (1.3.3.1.3/ 1.2.3.1.3)	Žemės ūkio ministerija	523,0	523,0	523,0		2,8	2,8	
1.3. 2014-2020 m. Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšos (1.3.3.1.36/ 1.2.3.1.36)	Žemės ūkio ministerija	190,3	190,3	190,3	0,0	50,9	50,9	0,0
1.5. Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo lėšos (1.3.3.1.35/ 1.2.3.1.35)	Žemės ūkio ministerija	15,3	15,3	14,9	0,5	6,7	6,6	0,1
1.6. Užkrečiamų ligų kontrolės programos lėšos (1.3.3.1.2/ 1.2.3.1.2)	Žemės ūkio ministerija	0,1	0,1	0,1		0,0	0,0	
	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	2,0	2,0	2,0		0,7	0,7	
1.8. ES aplinkos ir klimato politikos programos (LIFE) lėšos (1.2.3.2.1)	Aplinkos ministerija					2,1	2,1	
1.9. 2021-2027 m. Europos žemės ūkio fondų lėšos (1.3.3.1.53/ 1.2.3.1.53)	Žemės ūkio ministerija	24,9	24,9	24,5	0,4	33,0	32,5	0,5
1.10. 2021-2027 m. Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo lėšos (1.3.3.1.54/ 1.2.3.1.54)	Žemės ūkio ministerija	0,1	0,1	0,1		0,0	0,0	
2. STRUKTŪRINIAI VEIKSMAI	Iš viso	1.202,3	1.911,8	1.910,8	1,0	105,3	105,1	0,2
2.2. Struktūrinė parama 2014-2020 metais	Iš viso (2.2)	1.127,3	1.736,3	1.735,4	0,9	71,3	71,1	0,2
2.2.1. Europos Sąjungos struktūrinė parama 2014-2020 m. (1.3.2.7.1/ 1.2.2.7.1)	Iš viso (2.2.1)	1.127,3	1.701,6	1.701,6		60,0	60,0	
	Aplinkos ministerija		139,9	139,9		2,4	2,4	
	Finansų ministerija	1.127,3	30,0	30,0		3,4	3,4	
	Kultūros ministerija		64,2	64,2		7,6	7,6	
	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija		177,1	177,1		9,3	9,3	
	Susisiekimo ministerija		264,8	264,8		7,9	7,9	
	Sveikatos apsaugos ministerija		79,1	79,1		9,3	9,3	
	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija		267,5	267,5		5,8	5,8	
	Vidaus reikalų ministerija		124,6	124,6		12,8	12,8	
	Ekonomikos ir inovacijų ministerija		412,1	412,1		1,5	1,5	
	Energetikos ministerija		142,3	142,3				
	Iš viso (2.2.2)		34,7	33,8	0,9	11,3	11,1	0,2
2.2.2. Europos Sąjungos 2014-2020 m. techninė parama (1.3.2.7.2/ 1.2.2.7.2)	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė		1,6	1,6	0,0	0,3	0,3	0,0

ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos priemonė	Valstybės institucija ar įstaiga	Numatomos gauti pajamos	Europos Sąjungos lėšos			Bendrojo finansavimo lėšos		
			iš viso	išlaidoms	turtui įsigyti	iš viso	išlaidoms	turtui įsigyti
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija		0,1	0,1		0,0	0,0	
	Aplinkos ministerija		2,4	2,4	0,0	0,4	0,4	0,0
	Finansų ministerija		12,3	11,4	0,8	2,1	2,0	0,1
	Kultūros ministerija		0,4	0,4		0,1	0,1	
	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija		5,3	5,2	0,0	0,9	0,9	0,0
	Susisiekimo ministerija		0,4	0,4		0,1	0,1	
	Sveikatos apsaugos ministerija		0,5	0,5		0,1	0,1	
	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija		0,9	0,9	0,0	5,4	5,4	0,0
	Vidaus reikalų ministerija		1,7	1,7		0,3	0,3	
	Ekonomikos ir inovacijų ministerija		7,5	7,5		1,3	1,3	
	Energetikos ministerija		0,2	0,2		0,0	0,0	
	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba		0,1	0,1		0,0	0,0	
	Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba		0,2	0,2		0,0	0,0	
	Lietuvos mokslo taryba		0,8	0,8		0,1	0,1	
	Viešųjų pirkimų tarnyba		0,2	0,2		0,0	0,0	
2.4. 2014–2020 m. Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo programos lėšos (1.3.3.1.45/ 1.2.3.1.45)	Aplinkos ministerija	0,1	0,0	0,0				
	Vidaus reikalų ministerija	10,0	16,0	16,0		1,2	1,2	
2.6. 2014–2020 m. Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės programos lėšos (1.3.3.1.44/ 1.2.3.1.44)	Vidaus reikalų ministerija	20,0	20,0	20,0		0,2	0,2	
2.7. 2014–2020 m. Europos kaimynystės priemonės Lietuvos ir Rusijos federacijos bendradarbiavimo per sieną (1.3.3.1.52/ 1.2.3.1.52)	Vidaus reikalų ministerija	4,5	6,0	6,0		0,1	0,1	
2.8. Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo lėšos (1.3.3.1.37/ 1.2.3.1.37)	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	11,3	11,3	11,3	0,0	2,0	2,0	0,0
2.9. Struktūrinė parama 2021–2027 metais (1.3.2.8.1/ 1.2.2.8.1)	Finansų ministerija	29,1	30,0	30,0		3,4	3,4	
	Susisiekimo ministerija		24,3	24,3				

ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos priemonė	Valstybės institucija ar įstaiga	Numatomos gauti pajamos	Europos Sąjungos lėšos			Bendrojo finansavimo lėšos		
			iš viso	išlaidoms	turtui įsigyti	iš viso	išlaidoms	turtui įsigyti
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Sveikatos apsaugos ministerija		11,0	11,0		4,7	4,7	
	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija		50,1	50,1		21,5	21,5	
	Ekonomikos ir inovacijų ministerija		6,0	6,0		0,8	0,8	
	Energetikos ministerija		0,7	0,7		0,3	0,3	
3. VIDAUS POLITIKA	Iš viso	279,6	333,9	333,3	0,6	38,8	38,2	0,5
3.1. Ignalinos programa (1.3.3.1.13/ 1.2.3.1.13)	Energetikos ministerija	59,2	59,2	59,2		7,9	7,9	
3.10. 2014-2020 m. Vidaus saugumo fondo lėšos (1.3.3.1.40/ 1.2.3.1.40)	Vidaus reikalų ministerija	14,0	37,0	37,0	0,0	4,5	4,5	
3.11. Kitų bendrai finansuojamų projektų ES ar kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos (1.3.3.1.34/ 1.2.3.1.34)	Aplinkos ministerija	1,0	2,9	2,9				
	Finansų ministerija		0,3		0,3	0,3		0,3
	Vidaus reikalų ministerija	2,6	0,4	0,1	0,2	0,3	0,0	0,2
3.12. 2021-2027 m. Integruoto sienų valdymo fondo Sienų valdymo ir vizų finansinės paramos priemonės lėšos (1.3.3.1.56/ 1.2.3.1.56)	Vidaus reikalų ministerija	0,5	28,0	28,0	0,0	1,0	1,0	
3.14. Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (1.3.3.1.42/ 1.2.3.1.42)	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2,8	2,8	2,8	0,0	0,7	0,7	
3.15. Europos infrastruktūros tinklų plėtros priemonės (EITP) (1.3.3.1.43/ 1.2.3.1.43)	Susisiekimo ministerija	131,6	131,6	131,6		23,1	23,1	
	Energetikos ministerija	67,7	67,7	67,7				
3.17. 2021-2027 m. Vidaus saugumo fondo lėšos (1.3.3.1.55/ 1.2.3.1.55)	Vidaus reikalų ministerija	0,1	4,0	4,0		1,0	1,0	
4.0. LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSTOVŲ KELIONĖS Į EUROPOS TARYBOS DARBO ORGANŲ SUSITIKIMUS (1.3.3.1.10)	Finansų ministerija	0,8	0,8	0,8				
iš viso (1+2+3+4)		2.238,4	3.002,1	2.999,7	2,4	240,4	239,1	1,3
5. KITA TARPTAUTINĖ FINANSINĖ PARAMA								
5.5. 2014-2021 m. Europos ekonominės erdvės finansinės paramos lėšos (1.3.3.1.46/ 1.2.3.1.46)	Viso (5.5)		13,6	13,6		2,4	2,4	
	Kultūros ministerija		2,7	2,7		0,5	0,5	
	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija		3,3	3,3		0,6	0,6	
	Sveikatos apsaugos ministerija		3,8	3,8		0,7	0,7	
	Nacionalinė teismų administracija		0,9	0,9		0,2	0,2	

ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos priemonė	Valstybės institucija ar įstaiga	Numatomos gauti pajamos	Europos Sąjungos lėšos			Bendrojo finansavimo lėšos		
			iš viso	išlaidoms	turtui įsigyti	iš viso	išlaidoms	turtui įsigyti
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra		0,3	0,3		0,1	0,1	
	Lietuvos mokslo taryba		2,6	2,6		0,5	0,5	
5.6. 2014-2021 m. Europos ekonominės erdvės techninės paramos lėšos (1.3.3.1.48/ 1.2.3.1.48)	Viso (5.6)	11,1	0,8	0,8	0,0	0,1	0,1	0,0
	Finansų ministerija	11,1	0,5	0,5	0,0	0,1	0,1	0,0
	Kultūros ministerija		0,0	0,0		0,0	0,0	
	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija		0,0	0,0		0,0	0,0	
	Sveikatos apsaugos ministerija		0,0	0,0		0,0	0,0	
	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija		0,0	0,0		0,0	0,0	
	Teisingumo ministerija		0,0	0,0		0,0	0,0	
	Vidaus reikalų ministerija		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Nacionalinė teismų administracija		0,0	0,0		0,0	0,0	
	Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra		0,0	0,0		0,0	0,0	
	Lietuvos mokslo taryba		0,1	0,1		0,0	0,0	
5.7. 2014-2021 m. Europos ekonominės erdvės dvišalio bendradarbiavimo fondo lėšos (1.3.3.1.50)	Viso (5.7)		0,2	0,2				
	Finansų ministerija		0,2	0,2				
	Ekonomikos ir inovacijų ministerija		0,0	0,0				
	Lietuvos mokslo taryba		0,0	0,0				
5.8. 2014-2021 m. Norvegijos finansinės paramos lėšos (1.3.3.1.47/ 1.2.3.1.47)	Viso (5.8)		16,1	16,1		2,8	2,8	
	Aplinkos ministerija		0,5	0,5		0,1	0,1	
	Teisingumo ministerija		2,4	2,4		0,4	0,4	
	Vidaus reikalų ministerija		6,8	6,8		1,2	1,2	
	Ekonomikos ir inovacijų ministerija		5,3	5,3		0,9	0,9	
	Energetikos ministerija		1,2	1,2		0,2	0,2	
5.9. 2014-2021 m. Norvegijos finansinio mechanizmo techninės paramos ir programų valdymo lėšos (1.3.3.1.49/ 1.2.3.1.49)	Viso (5.9)	14,1	1,2	1,2	0,0	0,2	0,2	0,0
	Aplinkos ministerija		0,0	0,0		0,0	0,0	
	Finansų ministerija	14,1	0,6	0,6	0,0	0,1	0,1	0,0
	Teisingumo ministerija		0,1	0,1		0,0	0,0	
	Vidaus reikalų		0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0

ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos priemonė	Valstybės institucija ar įstaiga	Numatomos gauti pajamos	Europos Sąjungos lėšos			Bendrojo finansavimo lėšos		
			iš viso	išlaidoms	turtui įsigyti	iš viso	išlaidoms	turtui įsigyti
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	ministerija							
	Ekonomikos ir inovacijų ministerija		0,2	0,2		0,0	0,0	
	Energetikos ministerija		0,0	0,0		0,0	0,0	
	Nacionalinė teismų administracija		0,1	0,1		0,0	0,0	
	Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra		0,1	0,1		0,0	0,0	
5.10. 2014-2021 m. Norvegijos dvišalio bendradarbiavimo fondo lėšos (1.3.3.1.51)	Viso (5.10)		0,3	0,3				
	Finansų ministerija		0,2	0,2				
	Ekonomikos ir inovacijų ministerija		0,0	0,0				
	Lietuvos mokslo taryba		0,0	0,0				
5.12. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšos (1.3.3.1.57)	Viso (5.12)		812,8	811,1	1,7			
	Aplinkos ministerija		10,3	10,3				
	Finansų ministerija		101,7	100,0	1,7			
	Sveikatos apsaugos ministerija		59,5	59,5				
	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija		332,5	332,5				
	Ekonomikos ir inovacijų ministerija		114,3	114,3				
	Žemės ūkio ministerija		19,0	19,0				
	Energetikos ministerija		175,7	175,7				
5. KITA TARPTAUTINĖ FINANSINĖ PARAMA IŠ viso		25,1	845,0	843,3	1,7	5,5	5,5	0,0
IŠ VISO (1+2+3+4+5)		2.263,5	3.847,1	3.843,0	4,1	246,0	244,6	1,3

Pastaba. Dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis.

ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos pagal asignavimų valdytojus 2021 metais (mln. eurų)

Valstybės institucija ar įstaiga	Numatomos gauti pajamos	Asignavimai iš ES ar kitos finansinės paramos lėšų			Asignavimai bendrajam finansavimui		
		iš viso	iš jų:		iš viso	iš jų:	
			išlaidoms	turtui įsigyti		išlaidoms	turtui įsigyti
1	2	3	4	5	6	7	8
Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė		1,559	1,552	0,007	0,275	0,274	0,001
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija		0,086	0,086		0,015	0,015	
Aplinkos ministerija	1,077	156,047	156,024	0,023	5,056	5,051	0,005
Finansų ministerija	1.182,297	176,608	173,762	2,846	9,327	8,874	0,453
Kultūros ministerija		67,343	67,343		8,149	8,149	
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	14,175	199,886	199,789	0,097	13,442	13,425	0,017
Susisiekimo ministerija	131,641	421,170	421,170		31,089	31,089	
Sveikatos apsaugos ministerija		153,871	153,871		14,810	14,810	
Švietimo, mokslo ir sporto ministerija		650,926	650,920	0,006	32,619	32,618	0,001
Teisingumo ministerija		2,430	2,430		0,429	0,429	
Vidaus reikalų ministerija	51,709	244,588	244,320	0,268	22,581	22,341	0,240
Ekonomikos ir inovacijų ministerija		545,404	545,404		4,514	4,514	
Žemės ūkio ministerija	753,756	772,733	771,857	0,876	93,502	92,893	0,609
Energetikos ministerija	126,891	447,014	447,014		8,466	8,466	
Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba		0,135	0,135		0,024	0,024	
Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba		0,185	0,185		0,033	0,033	
Nacionalinė teismų administracija		0,989	0,989		0,175	0,175	
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	2,000	2,000	2,000		0,730	0,730	
Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra		0,379	0,379		0,067	0,067	
Lietuvos mokslo taryba		3,521	3,521		0,611	0,611	
Viešųjų pirkimų tarnyba		0,237	0,237		0,042	0,042	
IŠ VISO	2.263,546	3.847,111	3.842,988	4,123	245,956	244,630	1,326

ES struktūrinių fondų projektams 2021 m. valstybės biudžete – 2 mlrd. eurų, iš jų:

- 1,7 mlrd. eurų ES ir 71 mln. eurų bendrojo finansavimo lėšų – 2014–2020 m. finansavimo laikotarpio projektams;
- 122 mln. eurų ES ir 31 mln. eurų bendrojo finansavimo lėšų – naujos 2021–2027 m. finansavimo perspektyvos projektams.

Didžiausią struktūrinių veiksmų dalį sudaro 2014–2020 metų ES struktūrinių fondų investicijos. 2021 metų valstybės biudžeto projekte 2014–2020 metų ES investicijų veiksmų programos (toliau – veiksmų programa) ES ir bendrojo finansavimo (toliau – BF) lėšomis

finansuojamiems projektams (toliau – projektai) įgyvendinti numatyta 1 807,6 mln. eurų, iš kurių 1 736,6 mln. eurų (96 proc.) sudaro ES lėšos ir 71,3 mln. eurų (4 proc.) – BF lėšos. 2022 metų projektams finansuoti numatyta 947,4 mln. eurų, iš kurių 901,3 mln. eurų (95 proc.) – ES lėšos ir 46,1 mln. eurų (5 proc.) – BF lėšos. 2023 metais projektams finansuoti numatyta 443,5 mln. eurų, iš kurių 423,9 mln. eurų (96 proc.) – ES lėšos ir 19,6 mln. eurų (4 proc.) – BF lėšos.

Iki 2020 m. rugsėjo 30 d. projektams paskirstyta 6,1 mlrd. eurų (91 proc. 2014–2020 metų finansavimo laikotarpio ES lėšų), bendrai išmokėta 3,7 mlrd. eurų ES fondų lėšų (55%).

Iki 2021 m. pabaigos numatoma investuoti didžiąją dalį – 5,4 mlrd. eurų ES struktūrinių fondų lėšų, tai yra, 81 proc. Lietuvai numatytų ES struktūrinių fondų lėšų. 1,3 mlrd. ES struktūrinių fondų lėšų likutį planuojama investuoti per 2022–2023 m.

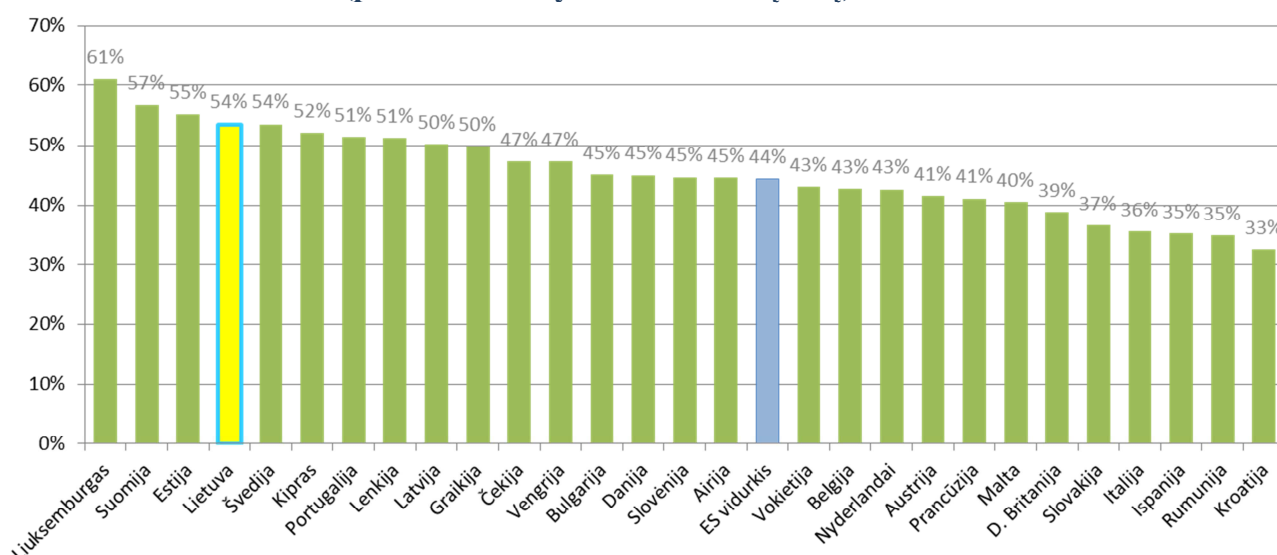
2021 metų ES lėšų investavimo tempas, palyginti su ankstesniais metais, yra ženkliai spartesnis. Išskirtinai 2021 m. valstybės biudžete didelės investicijos ES struktūrinių fondų projektams, nes:

- Covid-19 aplinkybėmis spartinamas projektų įgyvendinimas ir tuo tikslu esamoms 2014-2020 m. ES str. fondų priemonėms įgyvendinti sudaryta virškontraktavimo galimybė ir viruso neigiamam poveikiui mažinti Europos Komisijos skirtos papildomos React-EU lėšos;
- Planuojamos pirmosios naujos 2021-2027 m. finansinės perspektyvos investicijos, nukreiptos Ateities ekonomikos DNR plano veiksmams įgyvendinti.

ES lėšų asignavimų poreikis 2022-2023 m. mažėja, nes baigiasi investavimo laikotarpis ir mažėja projektų.

Lietuva pagal ES išmokėtas Lietuvai lėšas (54 proc. nuo 2014–2020 m. Lietuvai skirto finansavimo) užima 4-ąją vietą tarp visų šalių narių ir viršija ES vidurkį, kuris yra 44proc.

ES išmokėjimai valstybėms narėms¹⁰ iki 2020 m. liepos 31 d. (proc. nuo valstybei narei skirtų lėšų)

Šaltinis: Info Regio, Open Data platforma

¹⁰ Į rodiklį įsiskaičiuoja bendri grynieji išmokėjimai (angl. *total net payments*), t. y. pirminiai avansai, grynieji papildomi pirminiai avansai (papildomi pirminiai avansai be grąžintos dalies), grynieji metiniai avansai (metiniai avansai be grąžintos dalies), taip pat grynieji tarpiniai mokėjimai (tarpiniai mokėjimai be grąžintos dalies ir metiniai avansai, padengti išlaidų).

3. Lėšos, planuojamos perkelti iš kitų biudžetinių metų pagal Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas

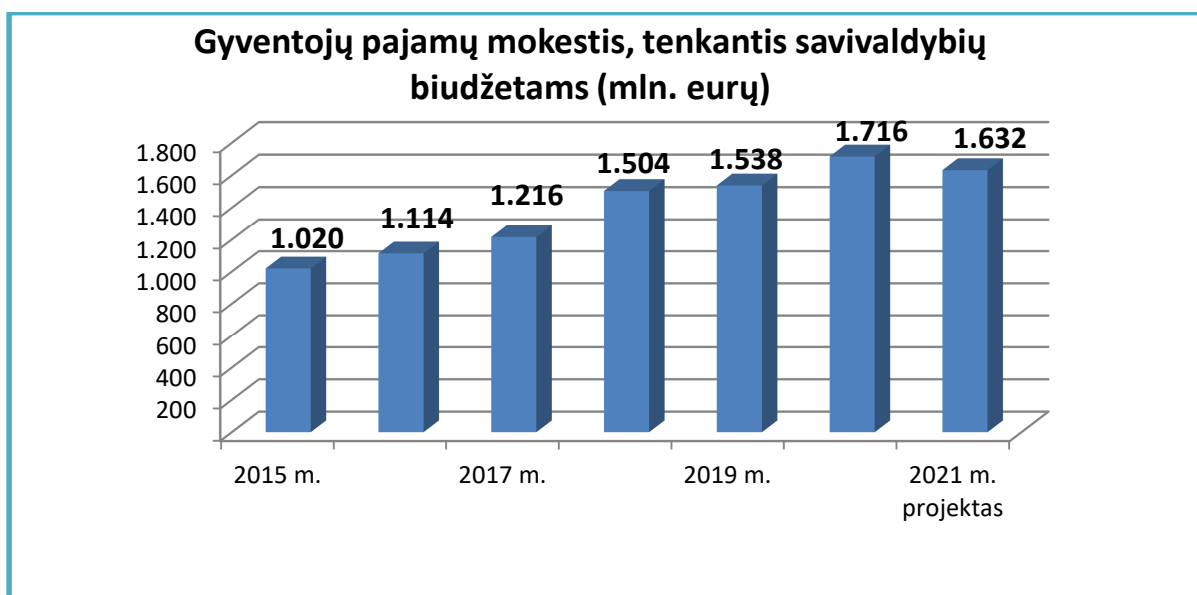
Atsižvelgiant į valstybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktą informaciją numatoma, kad preliminarus valstybės biudžeto lėšų, kurios pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 14 straipsnio 2 ir (arba) 3 dalis planuojamos perkelti iš 2020 biudžetinių metų, kai jos paliekamos asignavimų valdytojui naudoti viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas, likutis 2021 metais sudarys 71,1 mln. eurų.

VI. Savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektas

Savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektas parengtas pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymą (toliau – Metodikos įstatymas).

2021 metais savivaldybių savarankiškosios funkcijos vykdyti jų biudžetams bus skiriama 46,93 proc. GPM nuo įplaukų į konsoliduotus valstybės ir savivaldybių biudžetus, iš kurio pastovioji dalis sudaro 42,86 proc., kintamoji dalis – 4,07 proc..

GPM tenkantis savivaldybių biudžetams, palyginti su 2020 metais, mažėja 84 mln. eurų.

Prognozuojama, kad valstybės ir savivaldybių biudžetai 2021 metais dėl priimtų ar numatomų priimti sprendimų neteks 4,5 mln. eurų pajamų iš GPM: mažės dėl pagrindinio neapmokestinamo pajamų dydžio (toliau – NPD) didinimo (–42 mln. eurų), tačiau GPM didės dėl papildomų pajamų iš progresinio GPM (12,5 mln. eurų), dėl 2020 metais atidėtų nesumokėtų mokesčių, kurių dalis bus sumokėta 2021 metais (25 mln. eurų). Kadangi pagal Metodikos įstatymą dėl sprendimų, keičiančių savivaldybių biudžetų pajamas, savivaldybių pajamos iš GPM mažėja, todėl pastovioji GPM (procentais) dalis didinama 0,578 mln. eurų.

Kintamoji GPM (procentais) dalis skiriama:

1) 2018-2020 metų sumos kintamajai gyventojų pajamų mokesčio daliai (procentais) apskaičiuoti – 111,6 mln. eurų;

2) savivaldybių išlaidų pokyčiams kompensuoti dėl Seimo ir Vyriausybės priimtų sprendimų 2021 metams savivaldybių išlaidų pokyčiai sudarys 29,9 mln. eurų: Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymui

laipsniškai įgyvendinti, Transporto lengvatų įstatymo Nr. VIII-1605 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pakeitimams įgyvendinti, kuriems Vyriausybė pritarė 2020 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 227 „Dėl Lietuvos Respublikos Transporto lengvatų įstatymo Nr. VIII-1605 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-4083(2)“, mokytojų, dirbančių pagal neformaliojo vaikų švietimo programas, darbui apmokėti, pagal teisės aktus perduotoms įstaigoms išlaikyti, pareiginės algos (atlyginimo) baziniam dydžiui ir minimaliajai mėnesinei algai padidinti;

Valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams 2021 metais planuojama skirti 1109,6 mln. eurų, iš jų ugdymo reikmėms finansuoti 871,9 mln. eurų, valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms finansuoti 213,5 mln. eurų, savivaldybių mokykloms (klasėms arba grupėms), skirtoms šalies mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ir kitoms savivaldybėms perduotoms įstaigoms išlaikyti 24,1 mln. eurų. Šių dotacijų suma, palyginti su 2020 metais, yra 104 mln. eurų didesnė. Numatoma papildomai skirti: 83,7 mln. eurų ugdymo reikmėms (mokytojų darbo užmokesčiui padidinti nuo 2020 m. rugsėjo 1 d., mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymo skyriaus vedėjų koeficientams iki maksimalių padidinti, BD didinti), 20 mln. eurų valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms finansuoti (nemokamam pirmokų maitinimui nuo 2020 m. rugsėjo 1 d., BD didinti, dėl socialinių paslaugų poreikio padidėjimo).

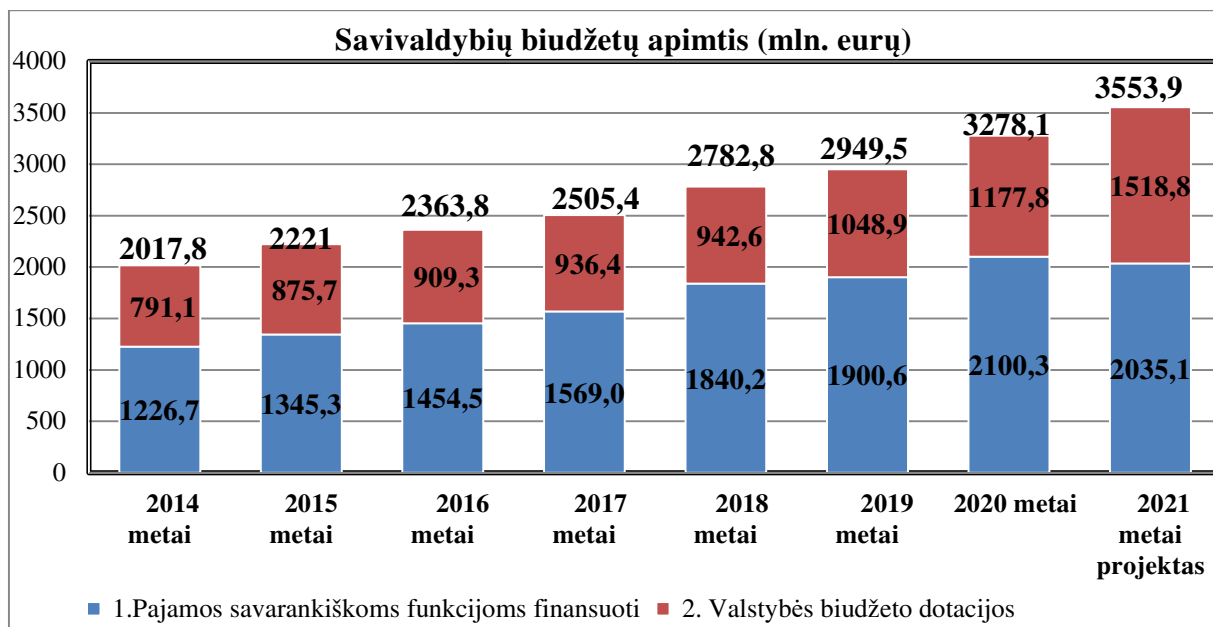
Be to, valstybės institucijos ir įstaigos iš joms patvirtintų asignavimų numato skirti savivaldybių vykdomoms funkcijoms 409,3 mln. eurų dotacijų. Tai 237,1 mln. eurų daugiau negu 2020 m. Iš jų papildomai skiriama 2020 metų savivaldybių biudžetų negautoms prognozuojamoms pajamoms kompensuoti, numatyta daugiau lėšų, skirtų biudžeto dotacijoms savivaldybėms pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą įgyvendinamų projektų nuosavam indėliui užtikrinti, didėja vietinės reikšmės kelių priežiūrai skirtinų lėšų suma, siekiant pritraukti investuotojus, numatomos skirti lėšos prisijungimo prie tinklų mokesčiui kompensuoti, LEZ, pramonės parkų ir kitų pramoninėse teritorijose esantiems sklypams vystyti.

Prognozuojamos dotacijos savivaldybių biudžetams, tūkst. eurų

Valstybės institucijos ir įstaigos pavadinimas	Dotacijos paskirties pavadinimas	Iš viso
Aplinkos ministerija	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	200
Finansų ministerija		143 879
	iš jų:	
	piliečių nuosavybės teisėms į išlikusius gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, ūkinės-komercinės paskirties pastatus ir jų priklausinius atkurti ir kompensacijoms už išperkamą nekilnojamąjį turtą religinėms bendrijoms išmokėti	1 000
	pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą įgyvendinamų Europos socialinio fondo projektų nuosavam indėliui užtikrinti	700
	pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą įgyvendinamų infrastruktūros projektų nuosavam indėliui užtikrinti	10 179
	2020 metų savivaldybių biudžetų negautoms prognozuojamoms pajamoms kompensuoti	132 000
Kultūros ministerija		15 125
	iš jų:	
	Kauno miesto savivaldybei – „Europos kultūros sostinė 2022“ programai finansuoti	1 000
	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	14 125
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija		1 301
	iš jų:	
	būsto nuomos mokesčio daliai kompensuoti	1 000

Valstybės institucijos ir įstaigos pavadinimas	Dotacijos paskirties pavadinimas	Iš viso
	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	301
Susisiekimo ministerija		157 384
	iš jų:	
	savivaldybėms vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti (rekonstruoti), priežiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti	157 184
	iš jų:	
	einamiesiems tikslams finansuoti	47 701
	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	109 483
	viešajai įstaigai „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“ siaurojo geležinkelio, kultūros paveldo objekto, priežiūrai užtikrinti	200
Sveikatos apsaugos ministerija	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	3 463
Švietimo, mokslo ir sporto ministerija		16 533
	iš jų:	
	darbo vietų skaičiaus optimizavimui (skatinti pedagoginio personalo kaitą)	1 000
	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui	15 533
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	infrastruktūros, skirtos investicijoms pritraukti, plėtrai savivaldybėse	65 980
	iš jų:	
	einamiesiems tikslams finansuoti	15 000
	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	50 980
Vidaus reikalų ministerija	Astravo atominės elektrinės branduolinei avarijai pasirengti	2 548
Žemės ūkio ministerija	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	2 880
IŠ VISO:		409 293

Savivaldybių biudžetų pajamos ir valstybės biudžeto dotacijos 2021 metais sudarys 3 553,9 mln. eurų. Palyginti su 2020 metais, jos didėja 8,4 proc., arba 275,9 mln. eurų.

Valstybės kontrolė pagal Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 7 straipsnio 2 dalį 2020 m. kovo 27 d. paskelbė išskirtines aplinkybes, o Finansų ministerija 2020 m. kovo 20 d. paskelbė Valstybės kontrolės patvirtintą ekonominės raidos scenarijų, pagal kurį 2020-2023 metų laikotarpiu produkcijos atotrūkis nuo potencialo bus neigiamas.

Atsižvelgiant į tai ir į Konstitucinio įstatymo nuostatas, kuriomis yra nustatyti reikalavimai savivaldybių biudžetams užtikrinti fiskalinę drausmę, 2021 metams nustatomi savivaldybių skolos, skolinimosi ir garantijų limitai.

Savivaldybės, kurios biudžeto planuojami asignavimai neviršija 0,3 procento praėjusių metų BVP to meto kainomis, metinio grynojo skolinimosi suma negalės viršyti 1,5 procento biudžeto pajamų, o savivaldybės, kurios asignavimai viršija 0,3 procento praėjusių metų BVP to meto kainomis, metinio grynojo skolinimosi suma gali viršyti pajamas savivaldybės biudžeto ciklinės dalies dydžiu, kurį pagal naujausią paskelbtą ekonominės raidos scenarijų apskaičiuoja Finansų ministerija.

Be to, savivaldybėms, vykdančioms finansų ministro nustatyta tvarka 2019 m. ir 2020 m. atrinktus projektus, kuriais prisidedama prie regiono ir (arba) savivaldybės socialinės ir ekonominės plėtros tikslų, nustatytų strateginio planavimo dokumentuose, ir mažinamos savivaldybės biudžeto išlaidos ir (arba) didinamos savivaldybės biudžeto pajamos, metinio grynojo skolinimosi suma atitinka lėšų sumą, reikalingą šiems projektams įgyvendinti. Savivaldybės biudžeto atitiktis Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nuostatomis turi būti pasiekta per ketverių metų laikotarpį, skaičiuojant nuo pirmų metų, kai pradėta skolintis projektų įgyvendinimui.

Taip pat savivaldybėms iškeliami reikalavimai dėl įsiskolinimų suvaldymo, t. y. savivaldybės 2022 m. sausio 1 d. esantis įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) turi būti ne didesnis už 2021 m. sausio 1 d. įsiskolinimą (mokėtinas sumas, išskyrus sumas paskoloms grąžinti).